

Occident reconeix un cop més el lideratge de Reagan

TÒQUIO: LA CIMERA DE «L'EURO-OPTIMISME»

Tot just fa un any s'encunyà l'apel·latiu «euro-pessimisme» referit als escassos resultats de les últimes cimeres econòmiques anuals dels «set grans». L'anunciat doble èxit polític i econòmic dels set països més industrialitzats d'Occident a la cimera de Tòquio, sembla haver deixat obsoleta, però, aquesta definició derrotista. Fins al punt que se n'ha començat a difondre una altra significació diametralment oposada: la d'«euro-optimisme».

Per veure si és exactament «l'euro-optimisme» el que millor defineix l'esperit d'aquesta última cimera dels «set grans» o si en canvi potser aquest apel·latiu és només una mena de marca pre-fabricada per vendre millor la imatge sense fissures del bloc occidental, per particular interès que en té Washington de cara al bloc de l'Est, examinarem a fons la versemblança d'aquest «euro-optimisme».

La reunió cimera de Tòquio, de forma semblant a com s'han anat desenvolupant les últimes reunions anuals de caràcter econòmic dels «set grans», ha donat prioritat a l'agenda de temes polítics. Els aspectes purament econòmics de la cimera de Tòquio, per bé que al final de les seves sessions han assolit enguany un bon nivell d'importància, fins a última hora van ser relegats a les discussions de segon ordre dels ministres d'economia i finances.

A l'àmbit polític, des del primer moment el tema de debat es va centrar a l'entorn de la lluita internacional anti-terrorista. El gran interrogant de Tòquio que s'havia plantejat des del principi sobre la cooperació anti-terrorista i que planava sobre els «set grans» com una mena de «tour-de-force», enfrontava el triangle Washington-Ottawa-Londres amb el de Paris-Roma-Brussel·les/CEE. Bon i Tòquio es mantenien en una posició intermèdia de suport més o menys explícit als Estats Units. En aquestes condicions de més o menys equilibri es-

table a la coordenada de forces occidentals, la possibilitat que Washington, tal com desitjava el president Reagan, decantés al seu favor un acord polític en matèria de lluita anti-terrorista, no era gens remota. Per fer-ho només li calia a Reagan jugar amb prou traça i habilitat, i al capdavant això és el que va intentar, imposant les condicions del seu joc polític a la resta de líders occidentals. Cosa que, d'altra banda, va poder fer sense gaire esforços atesa la disminució d'atribucions de la major part dels seus socis, tots ells amb greus dificultats amb els seus respectius governs. Concretament la primera ministra britànica Margaret Thatcher, al Regne Unit, enfrontant-se amb una pèrdua considerable de popularitat. A França, la derrota electoral dels socialistes retallava la legitimitat del president François Mitterrand que assistia a Tòquio acompanyat-escortat pel primer ministre Jacques Chirac. Tampoc el cap de govern de la República Federal d'Alemanya, Helmut Kohl, no gaudia d'una situació gaire més airosa degut als nombrosos escàndols polítics que el sacsegen des de fa temps i que l'amenacen amb fer perillar el seu càrrec de canceller federal. A Itàlia el primer ministre Bettino Craxi ha de maniobrar també fent molts equilibris per no alterar la fràgil estabilitat del penta-partit del govern que encapçala, i això li resta moltes possibilitats d'acció. Com també el fet que el primer ministre japonès Ixiro Nakasone estigui fent preparatius per unes

SUMARI

*El control dels mars,
una qüestió estratègica
fonamental*

pag. 3

*Rajiv Gandhi:
continuïtat i «marketing»*

pàg. 4

*Espanya d'acord amb
les armes químiques
de l'OTAN*

pàg. 6

*Nicaragua: set anys
de règim sandinista.
Els problemes econòmics*

pàg. 13

*Entrevista amb l'ambaixador
d'Israel, Samuel Hadas*

pàg. 18

Dossier Cidob. Director: Josep Ribera. Edita i realitza: CIDOB, Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona. Secretaria i Comandes: Roger de Llúria, 125, 1r, 08037-BARCELONA. Està autoritzada la reproducció esmentant la procedència.

CIMERA TÒQUIO

eleccions generals anticipades, li resta capacitat de maniobra. Finalment l'aliat occidental més fidel als postulats nord-americans, el Canadà i el seu primer ministre Brian Mulroney, per qüestions d'estricta solidaritat amb Washington, era incapaç de traïr la voluntat del president Reagan.

En aquestes condicions de feblesa dels aliats occidentals, que amb les circumstàncies esmentades tenien pocs motius per sentir-se plètòrics i optimistes, el lideratge que ha exercit el cap nord-americà ha estat tant indiscutible que es pot dir que ha marcat, enguany a Tòquio, una fita cabdal. Però el que s'ha configurat com un èxit personal de Reagan, que ha aconseguit alinear els aliats rera seu quan feia només tres setmanes del controvertit atac militar contra Líbia, ha estat una carambola a tres bandes.

Carambola a tres bandes

A l'habilitat de Ronald Reagan s'hi ha sumat, a més de la feblesa occidental, tres factors més. En primer lloc, el suport incondicional de la primera ministra britànica Margaret Thatcher, que va defensar amb tot el seu coratge la proposta nord-americana que finalment va reeixir i que per tant ve ser recollida al text del comunicat polític en matèria de lluita anti-terrorista. En segon lloc també hi va influir la relativa estabilitat de l'economia i les finances mundials i en tercer i últim lloc, va ser decisiva la desastrosa actuació del líder soviètic Mikhaïl Garbatxov a l'afer de l'accident nuclear de Txernòbil, produït pocs dies abans de la cimera.

Amb aquest cúmul de factors al seu favor, Reagan era present a Tòquio amb una dosi de solidaritat més gran del que es podia esperar objectivament, donat l'actual moment de descrèdit pel que passava la Casa Blanca a causa de l'atac a Líbia. Una solidaritat que, malgrat tot, feia impossible pronosticar que el capítol nord-americà sortís amb una confirmació encara més sòlida del seu lideratge occidental.

La carambola nord-americana a tres bandes no hauria estat possible, però, si els aliats occidentals ho haguessin impedit, com semblava que tenien intenció de fer-ho pocs dies abans. Per fer-ho s'haguessin hagut de mantenir forts i fermes en la convicció de moderació expressada tres setmanes abans, arran de l'atac de Washington contra Trípoli, que va provocar una onada de crítiques occidentals contra la política unilateral d'agressions indiscriminades de la Casa Blanca. Una crida a la moderació que es va fer pública, (sense ni tan sols l'excepció britànica), poques hores abans de l'atac nord-americà i

que explicitava la seva posició unànime i contrària a la utilització de la força per resoldre la situació de conflictivitat a la Mediterrània, que llavors ja havia enfrontat la Sisena Flota amb l'aviació líbia. Tot plegat, és clar, va ser endebades perquè, quan encara no havien passat ni vint-i-quatre hores de la seva formulació, els dotze països comunitaris es van haver «d'empassar sense mastegar» aquesta declaració: la Casa Blanca havia decidit ja d'atacar Líbia i ho va fer aquella mateixa matinada. Només dos dels cinc aliats europeus presents a Tòquio, França i Itàlia es van atrevir l'endemà a expressar el seu rebuig per l'operació de guerra nord-americana.

Amb aquestes condicions d'adversitat amb les que Reagan feia acte de presència a Tòquio, semblava que havia de resultar-li impossible d'obtenir la renovada solidaritat dels aliats per la seva croada anti-terrorista. Però ben a la inversa, el cap d'estat nord-americà va aconseguir el que semblava impossible. A més d'arreglar els «plats trencats» de la invasió líbia, Ronald Reagan aconseguia condemnar pel seu nom, el suposat culpable de tots els mals d'Occident i considerat també, a més d'enemic seu número u i irreconciliable, la gran bèstia negra del terrorisme internacional: el règim libi de Muamar al Gadafi.

Ateses doncs les condicions en les quals es va desenvolupar la cimera de Tòquio, amb un resultat de gran èxit de protagonisme del president Reagan i de consolidació del lideratge dels Estats Units sobre la resta d'aliats del bloc occidental, no sembla arriscat de dir que sota el «rètol lluminós» al·lusionari a l'eufòria europea de l'«euro-optimisme» s'hi amaga una realitat molt diferent. Una realitat que posa ben en evidència un únic i exclusiu triomf nord-americà assolit sobre la base d'una actitud de posttracció i de renúncia dels seus socis europeus.

I per si això encara no fos prou clar, es podria afegir que l'«euro-optimisme», amb patent de marca «made in USA», s'ha fet també absolutament evident en un terreny que toca de ple l'Aliança Atlàntica: el de la seva cohesió interna. L'acord polític en matèria anti-terrorista ha permès superar l'enèsima crisi de l'organització atlàntica, plantejada per les discrepàncies dels seus socis amb els mètodes expeditius de Washington. Des d'aquest punt de vista l'acord polític no era res més que el vot de confiança que Reagan necessitava dels principals aliats occidentals de l'OTAN, per tenir plena consciència que tots ells eren condescendents a reconèixer el pes del dictat nord-americà, amb totes les seves conseqüències i sense exclusions. Sobretot sense excloure, en aquest cas concret, el respecte a la voluntat de

Washington a actuar contra el país que havia apuntat amb el dit i pel seu nom —Líbia— amb el mètode que la Casa Blanca consideri més apropiats.

Pel que fa a d'altres qüestions polítiques colaterals tractades a Tòquio, en sobresurt la proposta d'un nou encontre dels dos líders, nord-americà i soviètic. Els aliats han tornat a demanar a Reagan que es reuneixi amb caràcter d'urgència amb la primera autoritat del Kremlin, Mikhaïl Garbatxov, abans de finals d'any per tractar del desarmament. De moment aquesta recomanació no sembla tenir, però, gaires possibilitats de reeixir a causa del desacord sobre les condicions prèvies que Washington i Moscou s'imposen mútuament per accedir a participar-hi, i això fa tenir de pessimisme aquest altre afany occidental.

El veritable esperit «euro-optimista» només s'ha aconseguit en matèria econòmica. La caiguda dels preus del petroli, el descens de la infació i dels tipus d'interès, la rebaixa a la cotització del dòlar i el relatiu creixement econòmic, són les condicions econòmiques ambientals que expliquen sobre tot el clima de concòrdia en aquest apartat. A tota la dècada actual les cimeres econòmiques anuals dels «set grans» no havien arribat mai a cap acord d'aquest caire. Reagan s'havia negat a totes les anteriors (les sis a les que ha assistit des de la d'Ottawa l'any 1981), a admetre públicament l'estreta relació entre el dèficit pressupostari nord-americà i els alts tipus d'interès. Al seu torn els europeus, a falta d'un compromís nord-americà en aquest sentit, s'havien negat també a desenvolupar cap mena de negociació comercial a l'àmbit del GATT (l'Acord General de Taxes i Arancels).

Així doncs, a Tòquio els «set grans» han aconseguit el que semblava impossible feia uns anys: establir un mecanisme de coordinació i disciplina de les seves polítiques econòmiques. No cal dir que el compromís adoptat és sobretot polític i que el seu èxit dependrà de la voluntat política de tots ells per posar-lo en pràctica. D'això però, ja se'n cuidarà a la pròxima ocasió que es presenti per fer-ho, el mateix equip de l'Administració nord-americana després que a Tòquio ja ha aconseguit bona part del que desitjava. Concretament l'Administració Reagan ha obtingut una posició de control de la seva divisa que li permetrà de devaluar-la al seu arbitri, sense fer cas de les reticències japoneses i alemanyes. A canvi d'això Washington ha accedit a donar entrada al Canadà i a Itàlia al Club dels Cinc, que amb ells s'amplia a set i passa a ser per tant el Club dels Set, des d'on es fixa l'unitat d'acció de tots ells. ■

JORDI DUCH I SESPLUGUES

LA LLUITA PEL CONTROL DELS MARS

Més enllà dels conflictes locals, de la carrera armamentista i, fins i tot, de la guerra dels estels, se situa el «tour de force» que mantenen la Unió Soviètica i els Estats Units per controlar els mars.

De fet, el mar és el mitjà de comunicació i bescanvis més utilitzats, el volum del qual és creixent. Sobretot si tenim en compte que tant Occident com el Japó depenen de la llibertat de navegació. En aquest sentit, cal remarcar que, per exemple, el 50 per cent del potencial mundial de vaixells de comerç és europeu, tres vegades superior al d'Amèrica i quatre al de la URSS.

Ara bé, la tradicional font de riquesa del mar, la pesca, resta hores d'ara en un segon lloc d'importància, ja que mercès els progressos tecnològics hom pot extreure del subsòl marítim matèries primeres de vital importància per a les economies dels països, com el petroli, minerals, etc.

L'explotació d'aquests recursos va fer que gairebé tots els països, a excepció dels Estats Units, signessin els acords adoptats per la Convenció Marítima de 1982 que fixa que les aigües territorials s'extenen a 12 milles i que els Estats exerceixen llurs drets sobirans fins un límit de 200.

QUELCOM MÉS QUE CONFLICTES LOCALS

Els conflictes irano-iraquí i àrab-israelià són quelcom més que guerres locals. No hi ha qui dubti que per sobre dels interessos nacionals dels països implicats, aquests suposen un enfrontament soterrat entre els Estats Units i la Unió Soviètica per controlar les rutes marítimes del petroli.

L'Estret d'Ormuz i el Canal de Suez esdevenen emplaçaments claus per a occident que no pot permetre's el luxe de sofrir un possible bloqueig marítim. Aquesta vulnerabilitat és més important a Europa, les necessitats de proveïment de matèries primeres de les quals depenen en un 90% del comerç ultramarí. Més encara si afegim que el «Vell Continent» és el segon consumidor mundial de petroli, i que la seva principal font de riquesa, el comerç exterior, sobrepasa el 40 per cent dels bescanvis mundials.

Es així que s'entén l'esforç europeu per realitzar programes navals nacionals dins la perspectiva d'una utilització comuna i d'una logística unificada.

Aquesta feblesa es veu compensada per l'aliança amb els Estats Units, la superioritat naval dels quals sobre la URSS és indiscutible. Ara bé, segons un estudi fet per Coutau-Bégiare «l'US

Navy ha de mantenir obertes les línies de comunicacions, sense les quals o els Estats Units no podria viure, mentre que la flota soviètica no ha de protegir aquestes línies de comunicació vitals, sinó tallar les de l'adversari».

Concients de la importància del mar, els dirigents soviètics han dedicat bilions de dòlars durant les darreres dècades a renovar i potenciar la seva presència naval en indrets particularment febles dels seus oponents occidentals.

Així mentre que Nord-Amèrica divideix llurs forces navals al món en quatre grans àrees: Atlàntica (II Flota), Pacífic Est (III Flota), Pacífic Oest (VII Flota) i Mediterrani (VI Flota) amb llurs respectives bases de suport; la Unió Soviètica concentra els seus efectius a l'Atlàntic Nord, amb la Flota del Nord (Mar Blanc), la Flota del Bàltic, al Mar Negre, des d'on opera pel Mediterrani i el Pacífic.

La principal preocupació del Kremlin és, hores d'ara, controlar l'Índic, al qual només té accés mitjançant els seus aliats com Vietnam, Iemen del Sud, Etiòpia o Moçambic.

La importància dels Estrets

Dins aquest marc geoestratègic general té especial importància el control dels diferents estrets marítimes. De fet, la sortida de la Unió Soviètica cap a l'Atlàntic Nord s'ha de fer a través de l'Estret de Dinamarca, o pels passadissos marítimes que a l'Est d'Islàndia configuren les illes Feroe. Aquesta zona, especialment controlada per tenir estatus de zona desnuclearitzada, és utilitzada com a pas a les seves bases de l'Àrtic pels submarins soviètics.

Però on realment Europa té el seu Taló d'Aquil·les és al Mediterrani. La possibilitat d'un bloqueig en cas de guerra deixaria al descobert la clara insularitat del continent. Existeixen massa punts febles que cal tenir presents. A l'Oest,

l'Estret de Gibraltar és a més de la porta a l'Oceà Atlàntic un dels indrets amb major concentració de comerç marítim del món, a la vegada que constitueix una part fonamental de l'eix que des de les illes Balears a les Canàries serveix per controlar el Magreb.

D'altra banda l'Estret de Sicília, gairebé al mig del Mediterrani, juga un paper bàsic en el trànsit dels aliments amb destinació als països mediterranis més occidentals.

Finalment, el Bòsfor és la sortida a la Mediterrània de la flota soviètica que, des de les bases de Sebastopol, Odesa i Poti opera al Mar Negre i al Mediterrani; i amb el Canal de Suez a l'Oceà Índic a través del Mar Roig.

Quant la ruta del petroli, l'Estret d'Ormuz representa la clau de pas dels grans patrolers cap a l'Índic que utilitzen també el passadís existent entre Moçambic i Madagascar per envoltar el continent africà a l'hora de proveir d'or negre a Occident.

En aquest cas, el Golf de Guinea, Cap Verd i l'arxipèlag canari juguen un rol determinant en l'abastament de les flotes nord-americana i soviètica.

Òbviament, pel que fa a l'Oceà Atlàntic occidental, Cuba és l'únic al·liat de la Unió Soviètica, i d'aquí els esforços del Kremlin en guanyar Nicaragua dins la seva àrea d'influència.

Els Estats Units tenen al bell mig de l'Atlàntic una de les seves bases més importants situada a les Açores.

En el cas del Pacífic, tant Japó com els Estats Units han reforçat extraordinàriament els seus efectius a la zona perquè és una de les més vulnerables. D'una banda, les bases soviètiques més importants es troben a Vladivostok i a Petropavlovsk (aquesta última a la península de Kamchatka). I d'altra, l'Estret de Bering és la frontera natural entre els Estats Units i la URSS, controlada pels nord-americans per la base d'Adk a Alaska. ■

Anna Dionis

	Aliança Atlàntica		Pacte de Varsòvia
Submarins nuclears d'atac	90		99
Tonatge dels vaixells de combat	3.385	(1)	2.685
Portaavions	18		4
Naus de més de 2.000 tones	348		139
Tonatge de les naus anfíbies	759	(1)	141
Aeronàutica naval	2.600		750

(1) En milions de tones.
Font: Military Balance (1982-1983)

ÍNDIA DESPRÉS D'INDIRA

Balanç d'un canvi sense canvi

RAJIV GANDHI: CONTINUÏTAT I «MARKETING»

Després d'un any i mig de govern de Rajiv Gandhi, l'Índia ha perdut la gran oportunitat d'aprofundir en aquelles reformes institucionals necessàries per assolir allò de que l'Índia és la democràcia més gran del món. El problema de les minories o ètnies encara perdura, així com les bones relacions de Nova Delhi amb Moscou i Washington. Les passades eleccions les va guanyar Rajiv, però l'ànima d'Indira aconseguí un èxit aclaparador. L'Índia sense Indira és més continuïtat que no reforma o modernització.

L'Índia, un vast territori de més de 730 milions d'habitants, està travessant uns moments prou decisius com per fer un balanç del seu panorama inter i internacional d'ençà de la mort d'Indira Gandhi. Després d'un any i mig de l'assassinat de la mare del que ara és el primer ministre, Rajiv Gandhi el 31 d'octubre del 1984, el subcontinent asiàtic ha sofert alguns canvis substancials però en cap moment hi ha hagut una transformació profunda en el marc de les institucions del país així com als pilars de l'Estat. D'acord que l'Índia és la democràcia més gran del món, però a l'afirmar aquesta frase seria convenient aplicar-li la paraula «en teoria». A la pràctica, la realitat és una altra.

La realitat de l'Índia és que es mou entre dos aigües o entre dos imatges ben diferenciades i contrapostes. Per un costat és autosuficient en diversos sectors industrials, com en algunes tecnologies punta, disposa de gran nombre d'universitats, té infinitat d'especialistes en temes de la vanguardia tecnològica, és, en teoria, la democràcia més gran del món, cada vegada té més influència en el Moviment dels Països no Alineats, té la bomba atòmica, el país geogràficament i quant a la població és una gran potència, etc., etc. Però per altra banda no es pot oblidar en cap moment que més de 300 milions viuen amb unes condicions infrahumanes, els quals passen el mes amb 10 dòlars. També es pot escriure en aquest mateix sentit que malgrat la notable quantitat de científics i inyiniers de que consta el país la major part de la població encara és analfabeta i una minoria de la infància és escolaritzada.

En resumides comptes, l'Índia és un indret polifacètic on la diversitat de contrastes fan la característica més aparent d'aquest doble joc que per a uns —els seus polítics— els hi interessa de cara enfora per tal de vendre una realitat que no és de bon troç la autèntica i per a altres —els qui els hi interessa els aspectes socials— no dubten en cap moment

de recordar el gran nombre de persones que han de viure en ínfimes condicions.

Malgrat aquesta primera valoració, cal que tinguem present que un subcontinent amb tot un seguit de característiques inversemblants, diversitats climatològiques, nombre elevat de la població, geografia, diversitat d'ètnies i religions...resulta, sovint, difícil fer una política d'acord amb tothom.

La política de Rajiv

Rajiv Gandhi, la tercera generació dels Nerhu, cinc anys en terra de ben segur que no estava concient per ésser primer Ministre. Però la insistència de la seva mare per introduir-lo en el món de la política i sobretot arran de la mort del seu germà, Sanjay, han estat dos factors perquè Rajiv ara ocupi el càrrec que ocupa. No obstant això, el detonador infalible que la portat al poder és l'assassinat d'Indira. D'aquesta manera s'inicià l'especulació en el si del Partit del Congrés (i), en l'Índia i arreu del món de si aquest jove i poc experimentat polític seria capaç de menar el Govern d'una forma coherent i efectiva.

Es pot afirmar rotundament que les eleccions del desembre del 84 les va guanyar formalment Rajiv Gandhi però la població que el va votà ho feren a Indira, —malgrat que físicament estava morta—, espiritualment tenia més força que mai. Era doncs una oportunitat única pel jove de fer un canvi rotund en el sí de les institucions del país, era també una oportunitat inmillorable per modernitzar —no un sector minoritari— sino la globalitat de la població, i era fonamentalment l'ocasió de minvar els enfrontaments de les ètnies, minories i religions aglutinades al país «de l'espiritualitat».

A més de la gran oportunitat, hi havia l'honor i el prestigi de Rajiv amb la possibilitat de convertir-se en un líder carismàtic per tal d'impulsar l'economia i

els aspectes socials del país i també el Moviment dels països no Alineats amb el seu exemple democràtic, donat que ocupa la presidència d'aquest.

El primer error que converteix la política de Rajiv de continuïtat envers el canvi, fou que quatre hores després de l'assassinat d'Indira el Govern designà a Rajiv com successor i ell no vacil·lar en acceptar.

Aquest fet segons la seva constitució era clarament extraparlamentaria, la qual cosa no agradà a molts membres del Partit i tampoc a algunes minories com els Sijs. El que procedia era que la persona més gran del gabinet fos president interí fins que la comissió parlamentària designés al que hauria d'ésser el nou Primer Ministre. Davant dels andarulls i enfrontaments seguits de l'assassinat d'Indira, o el que es el mateix, la venjansa contra els sijs, Rajiv actuà amb molta precipitació substituint la policia per l'exèrcit per tal de controlar la situació sobretot al Panjab. Hauria calgut, tal com afirmen alguns especialistes o analistes internacionals indemnizar les famílies dels sijs afectades, la creació d'una comissió oficial investigadora de les persones que iniciaren la tragèdia i també hauria calgut un diàleg amb el partit conservador Akali Dal del Panjab per —entre les dues parts— trobar una solució negociada per acabar amb l'intervenció militar que hi ha a la regió.

Els problemes més importants que travessa l'Índia en l'actualitat, són els enfrontaments entre l'administració i algunes ètnies. La decisió d'Indira d'assaltar el Temple Daurat d'Amritsar el juny del 84, va ésser una decisió inoportuna perquè agreujà la postura dels radicals sijs del Panjab. Cal tenir en compte que aquesta minoria «equivaleix al 2 per cent de la població però formen el 20 per cent dels contingents del país i el 16 per cent dels efectius de l'exèrcit i assegura el 20 per cent de la producció d'aliments de l'Índia». Solament per aquestes característiques reveladores ja

ÍNDIA DESPRÉS D'INDIRA

aconvida a sentar-se a una taula a negociar la pau amb aquesta comunitat i altres del país.

El legat d'Indira ha deixat la situació interna del país en un paper difícil per al seu fill. La duresa de la primera ministra ha trasgredit amb costos valuosos com la «represió permanent a les poblacions mizo i haga, disturbis al Panjab, catxemiara, Kerals i a Andhra Pradesh i Assam». Per aquest motiu cal intensificar les relacions entre l'Estat Federal i les altres províncies i el mateix temps cal definir les llibertats i drets d'aquestes abans de que esclati un procés irreversible i incontrolable, tant a l'Índia com al Pakistan i Sri Lanka.

Rajiv Gandhi ha tingut la lealtat i l'ajuda de diverses personalitats del país, institucions i de les classes socials que disposen d'un poder considerable, té poder —o com dirien alguns sociòlegs de l'escola americana, té influència— a la societat Índia. L'oposició actualment està molt fragmentada, dividida i amb poques o cap possibilitats de fer front al Partit del Congre (i) a mitjà termini. El nom de Nehru li dona prestigi i també recolça la figura de Rajiv. Així mateix, el ésser fill d'Indira, i ella al ésser una dona, es converteix en una figura clau de la societat Índia, donat que la Mare «el mite més visceral del Hinduisme», té una impotència molt diferent amb respecte a la societat occidental. Rajiv fins l'hora d'ocupar el càrrec de Primer Ministre mai no havia tingut fama de nepotisme ni de corrupte, per aquests motius la major part de les cartes juguent al favor de la seva persona i, si a més, analitzem alguns calificatius propis com el de governant seriós, seré, moderat i decidit, fan pensar que disposa d'una imatge gairebé perfecta per fer una política coherent.

L'economia d'ençà que està al poder es manté i fins i tot anat a l'alta en alguns aspectes. Rajiv ha sabut construir un projecte ambiciós, el 'apostar per la tecnologia moderna en un moment en que el progrés i l'etapa que s'està vivint de la tecnologia punta sembla ser que és l'únic important, en detreniment d'altres aspectes socials i humans sovint menyspreats. Nous i joves empresaris el recolcent fins uns extrems gairebé inusuals en aquell país ancestral. La modernització però es pot convertir en «the way of life» difícil d'admetre i més si es fa a tota marxa. De totes maneres, tot allò que no ha sabut fer, o ho ha estat a l'abast del govern s'ha compensat en un montatge i marketing per realçar la figura de Rajiv amb la seva participació en algunes organitzacions regionals o internacionals.

Una estranya associació

A finals de l'any 1985 es va constituir una estranya associació al sud d'Àsia, la qual està formada per països amb gran quantitat de problemes colaterals.

L'Associació del Sud d'Àsia per a la Cooperació Regional intenta ésser un club econòmic per discutir i negociar a llarg termini amb la Comunitat Econòmica Europea i altres organitzacions internacionals. Les grans contradiccions que aporta l'esperit d'aquesta associació així com els membres que la integren fan pensar en un fracàs immediat d'aquesta associació regional. Per un costat hi han tres democràcies relatives —l'Índia, Sri Lanka i Maldives— per altra banda ens trobem amb dos monarquies —Nepal i Butan— i per arrodonir el galimaties, dos dictadures —Paquistán i Bangladesh—. Però això no es tot, països com Pakistan i l'Índia han tingut i tenen encara diversos conflictes d'ençà de la partició d'ambdós estats l'any 1947. L'administració de Nova Delhi i Colombo, capital d'Sri Lanka, són un altre focus de tensions a la regió. Un altre punt difícil de superar és que es preten donar la mateixa importància a l'Índia com a Butan segons paraules del propi Rajiv «Afirment, la igualtat sobirana dels set estats del sud d'Àsia».

El govern Rajiv, hores d'ara s'enfronta amb una estratègia internacional certament ambigua. Les relacions amb els Estats Units són cada vegada més fructuoses. A nivell comercial són el màxim esponent, i continuament l'Índia intenta assimilar projectes tecnològics importats d'Amèrica. Amb la Unió Soviètica continuen les bones relacions polítiques i militars. Més de 3.000 assessors soviètics col·laboren amb un dels exèrcits més importants del món —quant a personal— per tenir a punt el 60 per cent de la indústria militar que Nova Delhi compra a Moscou.

En els darrers mesos s'ha pogut comprovar que aquesta política de contrapés, és una estratègia controlada i en cap moment respon a una actitud d'improvització tal com s'afirmat en més d'una ocasió. Rajiv sap que el seu país és una potència cal vigilar perquè al segle XXI tindrà els 1000 milions d'habitants, una xifra prou significativa. Per aquest motiu és conscient que tant EUA com la URSS voldran mantenir bones relacions amb el subcontinent —polítiques, comercials i militars—.

Rajiv com a President del Moviment dels no Alineats, una herència de la seva mare, aprofita l'ocasió per demostrar als països que el integren i als que estan fóra, de que l'Índia aposta pel progrés, la democràcia i la modernitat com a forma vàlida per a sortir de la pobresa i la marginació. El país és més materialista que espiritualista.

Tot i així, ciutats com Bombai i Delhi en s'ofereixen una trista realitat on es pot veure molts milions de persones que viuen a les afores del nucli urbà amb una miseria espantosa. Hom ho suavisament dient que és gairebé impossible resoldre la situació econòmica-laboral en un estat tant gran. Altres no amaguen de dir que l'Administració no fa tot allò que hauria de fer. D'aquesta afirmació es despren que les institucions estan en crisi malgrat que la voluntat dels ciutadans és clarament favorable a la democràcia i a la llibertat.

Amb Rajiv Gandhi s'ha demostrat que un primer ministre poc o gens esperimentat al obtenir el poder, si es disposa d'un quadre excel·lent d'assessors i un marqueting adequat per l'ocasió, la vida política en un país continua encesa a pesar dels diversos problemes de tot tipus, i si enlloc de construir una profunda reforma i per tant un canvi, es vota per la continuïtat. ■

Ramon Roca i Ribó

ESPANYA-ARMES QUÍMIQUES

A proposta del govern dels Estats Units i per unanimitat dins l'OTAN

ESPANYA DÓNA SUPORT A LA FABRICACIÓ D'ARMES QUÍMIQUES

La proposta de l'administració Reagan per desenvolupar armes químiques de tipus binari o de doble composició ha estat aprovada a mitjan maig per tots els membres de l'OTAN, inclosa Espanya. Malgrat que la utilització d'armament químic en guerra està prohibida pel Protocol de Ginebra de 1925, l'actitud del govern dels EUA i dels seus aliats torna a posar d'actualitat la perillositat d'aquests agents químics. Precisament, quan la utilització d'aquestes armes en diversos conflictes regionals, com l'irano-iraquí, havien fet palesa la necessitat d'organitzar una maquinària internacional que prengués mesures contra la seva utilització.

Sorprén sobretot l'actitud dels aliats europeus, especialment el govern de Madrid, de donar suport al desenvolupament d'aquest tipus d'armament que pot provocar la mort instantània de la població civil en cas d'exposició directa, que tant pot ser produïda per utilització bèl·lica com per un accident.

L'interès per desenvolupar l'armament químic ha experimentat certes modificacions des de les seves darreres aparicions als teatres bèl·lics de la segona Guerra Mundial. Avui les superpotències, àdhuc bona part dels països industrialitzats, tenen un armament nuclear molt més eficaç per rebutjar un hipotètic atac. L'armament químic bàsic —gasos vesicants i neuroparalitzants— ha estat arraconat per tal d'ésser utilitzat en conflictes perifèrics, com és el cas de la guerra irano-iraquiana. L'abatiment dels costos i la facilitat per adquirir els productes químics han permès als iraquians d'obtenir els elements químics per produir el sulfur de dicloroetil («gas mostassa»), de nombrosos proveïdors (Regne Unit, Txecoslovàquia, RDA, etc) i no han dubtat a utilitzar-lo, malgrat la previsible condemna internacional, quan les ofensives iranianes al front de Maynun eren ja irresistibles.

La decisió espanyola de donar suport a la iniciativa de Washington, gairebé coincidint amb la reunió d'Halifax (Canadà) en la qual s'ha reconegut com acceptables les condicions per a la permanència d'Espanya dins l'OTAN, que la diplomàcia espanyola després del referèndum li havia traslladat, denota que sobre el paper hi ha més d'una contradicció. Si, com diu el partit del govern, Espanya no ha ingressat en l'aparell militar de l'organització atlàntica, perquè, doncs, vota afirmativament una decisió que no té més arestes que les purament militars d'enfrontar-se a la superioritat, en armes químiques, del bloc oriental? Es pot continuar defensant —amb un mínim de rigor— que la decisió de de-

svolupar —llegiu investigar i fabricar— armament químic binari és una decisió civil?

Alguns d'aquests agents químics són força coneguts, com el «gas mostassa», però les tècniques més modernes de desenvolupament de la guerra química encara estan en fase d'experimentació (sistemes binaris). Dins d'aquests, els que tenen «més futur» són els agents nerviosos binaris. Aquests consten, es componen, de dues substàncies químiques dotades d'una toxicitat relativament curta i que són introduïts —separadament— dintre un sistema balístic. Un a la pròpia fàbrica del projectil, l'altre al moment d'ésser disparat. En combinació tots dos agents es converteixen en una arma mortífera extraordinària. La reacció produïda per l'armament binari produeix un gas nerviós que, per norma general, causa la mort instantàniament. Els seus símptomes són: fallada respiratòria, vòmits, paralisi i d'altres. (veure quadre)

Mentre que, per la Unió Soviètica o els Estats Units, els agents químics i fins i tot els bacteriològics tenen escàs poder dissuasori eren, fins ara, especialment efectius en guerres de desgast contra moviments guerrillers en països allunyats o en situacions desesperades en guerres convencionals. L'ocupació soviètica de l'Afganistan posà d'actualitat els agents químics, car es denuncià la utilització de la «pluja groga» contra la guerrilla antisoviètica.

Les tropes britàniques utilitzaren durant dotze anys (1948-1960) les fitohormones per tal d'acabar amb el moviment comunista malai eliminant els seus mitjans d'alimentació i camuflatge. Quasi no cal recordar els deu anys en què el napalm cobrí la península d'Indoxina. Hom calcula que durant la dècada 1961-1971 caigueren sobre l'actual territori de Vietnam 338.237 tones de napalm a més de les d'herbicides i defolians que arrasaren conreus, jungla

i tota mena de vegetació i causaren la mort de molts camperols.

Aprofitant la «cortina de fum» que és la publicitat i la preocupació per l'armament nuclear s'observa una escalada químic-militar, àdhuc als dos grans blocs militars. Els nord-americans han augmentat els pressupostos per a la guerra química, que passaren dels 532 milions del 1982 als 705 milions del 1983 i als més de 1.000 milions d'enguany. Igualment Washington pensa —malgrat la negativa del Congrés— a desenvolupar les armes binàries, míssils amb caps químics separats en compartiments, que es combinen al moment de l'explosió.

Aquest interès nord-americà es justifica per la desproporció en relació amb l'arsenal soviètic, estimat en unes 350.000 tones d'agents químics, encara que en gran mesura és material obsolet. Els soviètics diuen que els agents químics (fosgen, sobretot) causaren durant la primera Guerra Mundial baixes a les seves files en quantitat igual al conjunt de tots els altres exèrcits, per la qual cosa es creà el VKHV o força química militar de la URSS i es potencià al màxim l'aplicació militar d'aquesta indústria.

El Consell Científic dels EUA, considera el paper dels països europeus en relació amb l'armament químic com a bases de custòdia i emmagatzematge, i assenyala com a llocs idonis el Regne Unit i Espanya. Això porta el perillós capítol dels accidents amb agents químics. Sens dubte, l'accident del 10 de juliol de 1976 a Seveso (Itàlia) és el més important. L'empresa italiana Icmesa, filial de la suïssa Hoffman La Roche, fabricava un gas d'ús militar per a l'OTAN, mentre els habitants del poble pensaven que feien productes de bellesa. Gràcies a la dualitat industrial dels productes químics, per a la pau o la guerra.

Xavier Horcajo.

ESPANYA-ARMES QUÍMIQUES

El parany dels acords internacionals

El marc jurídic de l'armament químic restà establert pel Protocol de Ginebra (7 de juliol de 1925), que protegeix els Estats firmants d'un atac amb agents químics, però no estableix cap obligació per als països no firmants. Això dona circumstàncies curioses com que el 1979, el Vietnam acusés a la Xina d'haver utilitzat armes químiques en el conflicte fronterer entre ambdós països. Malgrat la reclamació vietnamita, la comunitat internacional no observà violació del Protocol, donat que el Vietnam no el suscribí fins al desembre de 1980.

Passa el mateix amb reclamacions com les efectuades contra els EUA, per part de Corea o el Vietnam, contra l'URSS durant l'ocupació de l'Afganistan, o contra el mateix Vietnam per accions a Laos i Kampuchéa. Fa pocs dies l'Iran va haver d'enviar, com a testimoni de les seves acusacions contra l'Iraq, alguns dels ferits pels agents químics a hospitals de Suècia i Àustria. Quan fonts diplomàtiques i militars nord-americanes, segons ha denunciat reiteradament «The Washington Post», sabien que l'Iraq havia fet proves amb armament químic prop de les seves fronteres amb l'Arabia Saudita, àdhuc donava detalls sobre els mètodes de llançament sobre els iranians i les quantitats, xifrades en 30 tones de barrils de «gas mostassa».

L'ambigüitat del Protocol parteix del seu mateix text, ja que tractant-se d'una matèria de tan difícil control, només en resta prohibit l'ús, essent legal el seu emmagatzematge i producció. Tampoc no hi ha esforços per part dels organismes internacionals, car les Nacions Unides podríem dir que es limita a obrir investigacions sobre les denúncies.

Cal recordar que Andrei Gromyko, el ministre soviètic d'Afers Estrangers, lliurà una proposta a la Conferència d'Estocolm per tal de prohibir les armes químiques i bacteriològiques a Europa, sense fer cap menció de l'aplicació d'aquestes armes al Tercer Món...

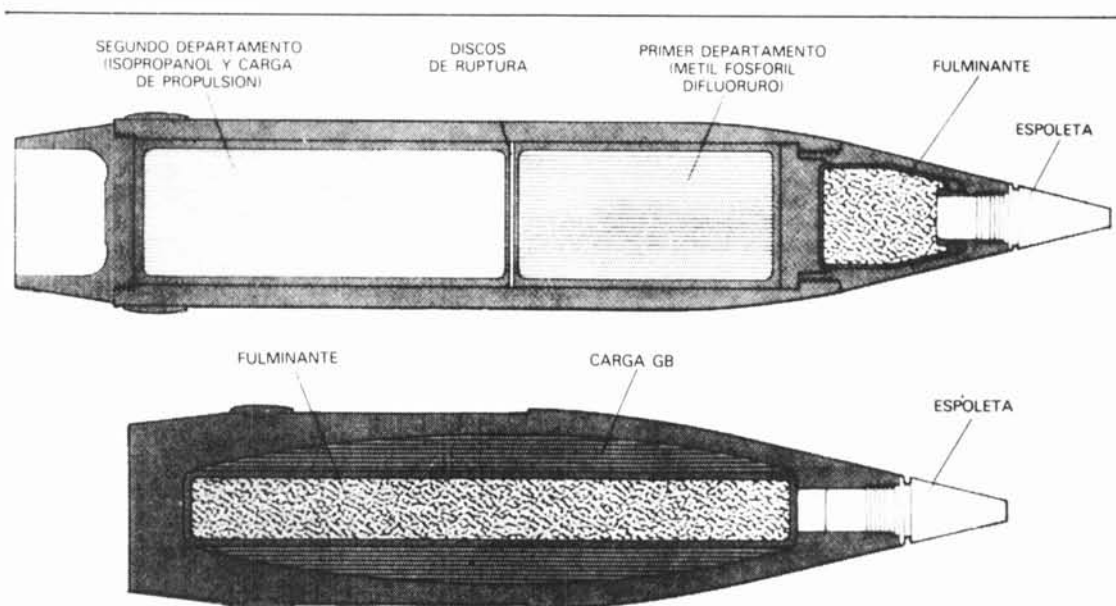
Pel que fa a les armes bacteriològiques, la «Convenció sobre armes tòxiques i biològiques», vigent des del 1975, prohibeix l'ús de «toxines qualsevol que siguin els seus orígens o mitjans de producció» i també la seva producció o emmagatzematge. No obstant això, i malgrat no estar presents a les casernes militars, els elements bacteriològics constitueixen un armament «amb futur» que cal tenir en compte.

La vigilància sobre l'ús de bacteries i toxines, encara resta més problemàtica perquè la seva producció és relativament senzilla i econòmica. Uns 500 grams d'una toxina coneguda com botúlica, es calculen suficients per acabar amb tota la població del planeta, ja que la seva letalitat envers l'home es calcula en dosis de 0,12 milionèsimes de gram.

ESPANYA-ARMES QUÍMIQUES

Característiques essencials de l'armament químic antipersonal

Agent químic	Via d'absorció	Persistència	Síntomes	Observacions
IRRITANTS Algògens, lacrimògens, esternutatoris, urticants.	Exposició i també inhalació.	Uns minuts	Picors, plorera abundosa, tos, cremades a la pell i fibrilades	Incapacita temporalment. No letal. Qualitat com a hostigant.
INCAPACITANTS B.Z., lisèrgic (LSD)	Inhalació	Segons la dosi (uns minuts)	Irritació del sistema respiratori. Disminució de la tensió sanguínia. Taquicàrdia, vòmits, estupor, pèrdua de la visió, boca resseca. Desorientació dels sentits.	Una dosi excessiva pot arribar a causar la mort. No letal.
VOMITIUS Adamsita	Inhalació	Alguns minuts	Mal de cap, vòmits, nàusees, símptomes de refredament fort.	
ASFIXIANTS Clorina, fosgen, difosgen	Inhalació	Hores	Irritació dels ulls, destrucció dels teixits de les vies respiratòries i convulsions. En alguns casos, expulsió de sang dels pulmons. Pot provocar el col·lapse per manca d'oxigen.	No hi ha antídote conegut. Els efectes no són molt greus si se superen les dues hores d'exposició. Letal.
HEMOLÍTIQS o hemogasos Àcid cianhídric Clorur de cianogen	Inhalació	Termini curt	Destruïxen l'hemoglobina i impedeix així l'absorció d'oxigen per la sang. Convulsions, mareig, vertigen. Trastorns respiratoris. Pot produir, en molts casos, paràlisi cerebral.	Molt utilitzat durant les dues guerres mundials. Actuen ràpidament. Letal.
VESICANTS Gas mostassa Lewisita Iperita	Per contacte amb la pell i també per inhalació	Hores/dies	Cremades i vesicacions a la pell. Perill de danys inguaribles a la boca, nas, ulls i pulmons. Les afeccions als ulls són irreversibles. Danya els genitals.	Els efectes de les cremades són molt greus. Letal.
NEUROPARALITZANTS (Agents nerviosos) Tabum, sarin, soman VX-VR (55)	Contacte amb la pell i inhalació	Dies	Trastorns del sistema nerviós, sobretot en funcions visuals, respiratòries i de coordinació muscular. Asfíxia, nàusees i molt sovint la mort.	D'efectes gravíssims. Letal.

PROYECTIL DE GAS NERVIOSO BINARIO. La cavidad más cercana a la espoleta contiene un agente químico, de baja toxicidad, que ha sido introducido previamente en la fábrica. El otro compartimento, en principio vacío, está destinado a otro agente químico que será introducido en el mismo campo de batalla. Ambos componentes, separados por una membrana central, se fundirán una vez que el proyectil ha sido lanzado, dando lugar a un componente químico de alta toxicidad.

Colòmbia

EL LIBERALISME ANORREA A LES PRESIDENCIALS

El partit Liberal de Virgilio Barco ha obtingut un milió i mig de vots més que el partit conservador de Gómez, 4.100.877 i 2.529.725, respectivament. La tercera força, la Unió Patriòtica, una coalició en la qual hi ha el grup guerriller Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC) ha obtingut més de 300.000 vots. La participació ha estat, segons xifres extraoficials, del 52 per cent, evidentment és força baixa però en els darrers anys el percentatge ha estat similar.

La jornada electoral va transcórrer amb tota normalitat atès que s'especulava que hi hauria alguns aldarulls a la regió de Valle. El paper que li espera al President electe és altament delicat, sobretot per la difícil relació entre l'exèrcit i el M-19. L'altre punt decisiu és la reactivació de l'economia del país.

El nou president prendrà possessió el 7 d'agost, i es convertirà en el president que ha obtingut una victòria més diferenciada respecte la segona força del país. El partit guanyador, doncs, farà de govern i el segon d'oposició sense caure en la dinàmica de coalicions. El primer punt que vol resoldre és la pacificació de Colòmbia amb la política de «mano tendida y pulso firme».

Un altre punt que consta en el programa és el correcte repartiment de la terra, un conflicte socio-econòmic que ve de lluny. Aquest factor es considera imprescindible per acabar amb la violència que sovint suscita al país per enfrontaments de les possibles parts que reclamen una terra concreta.

Quant a la política exterior hi ha un tema que sobresurt als altres. És la continuïtat o no al Grup de Contadora. Fins

ara no s'ha afirmat clarament i el que sí ha fet és recordar que algunes tasques de negociació les podria realitzar l'Organització d'Estats Americans (OEA). Analitzant aquests comentaris es podria desprendre que en el suposat cas de prosseguir endavant el Grup Contadora, es podria mostrar poc inclinat a la continuïtat del mateix.

El llegat de Betancur està ple de bones intencions però poques realitats. L'any passat hi va haver més de 2.000 morts al país. Colòmbia, potencialment i donat als seus recursos agrícoles, miners i petrolers, podria ocupar un rànquing més elevat en el continent americà. Hom acusa Betancur del creixement de la taxa d'atur i de la pèrdua de qualitat de vida.

Equador

«PAN, TECHO Y EMPLEO»

El no compliment de les promeses electorals fetes per León Febres Cordero i resumides amb l'eslògan «Pan, techo y empleo» i la crisi econòmica que travessa el país, fonamentalment a causa de la baixa del preu del petroli són els motius principals pels quals s'explica la derrota d'aquest polític pro-americà. Les eleccions celebrades el propassat 1 de juny per la renovació parcial del Parlament i l'elecció dels Consells Municipals així com un referèndum per aprovar la participació dels Independents, s'han convertit en una anàlisi i vot de càstic pel partit que mena el govern.

La Socialdemocràcia Izquierda Democràtica (ID) ha aconseguit el 12 per cent dels sufragis, el Partit Social Cristià —el governant el 10% i la Democràcia Cristiana el 9%, la resta de vots han estat molt repartits entre els altres 13 partits legalment establerts. Aquestes dades pel que fa a les eleccions municipals.

Quant a la renovació dels 59 escons del Parlament, l'oposició d'esquerra n'ha aconseguit 35, els partits conservadors del govern 17 i el centre 7.

El referèndum per la participació d'independents com a candidats, «sobre la meitat dels vots, escrutats extraoficialment per la Secretaria d'Informació Pública del Govern, els no es representaven al voltant del 62% i els sí, el 27%».

Sudan

EL RETORN A LA NORMALITAT I AL RÈGIM CIVIL

El gran estat del Sudan ha assistit a unes eleccions democràtiques per primera vegada des de fa 18 anys. Les eleccions, que han durat bastants dies, han estat guanyades pel partit Umma recolzat per la secta denominada Ansar de la part oest del país. El partit ha tret 99 escons en una cambra de 264. El segon classificat ha estat el Partit Democràtic Unionista amb 63 diputats molt vinculats a la secta Jatmyia. El Front Islàmic Nacional amb els 51 diputats ha resultat la sorpresa d'aquests comicis.

L'actual cap de govern i líder de l'Umma ha fet una coalició de govern amb el segon partit, el Partit Demòcrata Unionista. En cap moment ha pensat incloure personalitats de l'oposició, integrada pel partit comunista —3 dipu-

tats— i el Front Islàmic.

El vast territori del Sudan és fonamentalment musulmà en la part nord del país. Aquests han dirigit la política gairebé des de la seva independència. Això ha produït una crispada reacció a la zona sud on predominen els animistes i alguns cristianitzats. La guerra civil de la part meridional és un modus vivendi que difícilment finalitzarà sense negociacions entre les dues religions.

El ministre d'Afers Exteriors del Sudan té bones relacions amb Egipte, la qual cosa vol dir que si la tendència de l'Umma fos a la llarga la reconversió a una legislació laica, podria beneficiar altament Mubarak, donat la contínua pressió dels fundamentalistes en aquell país del Nil.

Barbados

El Partit Laborista Democràtic ha arrasat a l'illa de Barbados en les eleccions celebrades el mes de maig. Dels 27 escons de la cambra 24 són del partit progressista. La participació ha estat del 80 per cent, essent una de les eleccions que han enregistrat una participació més alta. El nou líder serà el veterà Errol Barrow substituïnt el cap del Par-

tit conservador, Bernard St. John, pro-americà, el qual dirigia el país des de 1976. L'essència fonamental del programa del partit esquerrà ha estat basat «en la reducció de la pressió fiscal per tal de reactivar l'economia». L'illa antillana de Barbados es va independitzar del Regne Unit de Gran Bretanya l'any 1966

ELECCIONS

Àustria

VICTÒRIA I POLÈMICA PER A WALDHEIM

El passat 10 de juny se celebrava la segona volta de les eleccions presidencials a la República d'Àustria. Tal com afirmaven els diversos pronòstics i sondeigs el conservador Kurt Waldheim ha aconseguit el 53,9 dels vots enfront del 46,1 obtinguts pel candidat socialista, Kurt Steyrer.

A la primera volta, realitzada el 4 de maig, cap dels dos candidats aconseguí la majoria absoluta. Waldheim obtingué el 49,7 dels vots amb una diferència de sis punts respecte el seu contrincant.

En aquestes eleccions hi ha hagut molta espectacularitat i polèmica dins i fora del país a conseqüència de les acusacions fetes contra el líder del partit conservador i ex-secretari General de l'ONU. La campanya sobre el passat

nazi d'aquest polític, i sobretot diplomàtic, que ha portat a terme el partit socialista ha resultat ésser la peça clau i afavoridora que li ha donat, de ben segur, una victòria molt més clara. És cert que s'han pogut trobar alguns documents signats per ell força compromesos. Waldheim treballà en un grup de l'exèrcit alemany a la zona dels Balcanes, quan era tinent durant l'ocupació d'aquesta zona. El grup fou molt conegut perquè es caracteritzava per una forta repressió contra els partisans «mitjançant accions com la crema de poblats i l'execució de civils, ancians, dones i nens». Però per altra banda resulta molt sospitosos que justament surtin aquestes polèmiques uns mesos abans d'unes eleccions amb moltes possibilitats de guanyar-les el candidat del par-

tit conservador. I més encara tal com ha dit la premsa internacional alguns països sabien les presumptes implicacions de Waldheim amb els nazis. Potser aquestes polèmiques haurien hagut de sortir en un altre temps i no abans d'unes eleccions, perquè si d'altres països en tenien notícies, també són còmplices d'una trama misteriosa —una de tantes— en l'escena internacional.

Sigui com sigui alguns països occidentals han trigat en felicitar el futur president. Israel, però, té una explicació, la creació del grup dels 77 i la voluntat d'organitzar el Tercer Món, quan Waldheim era secretari general de l'ONU, han estat dos motius que el país jueu no ha sabut o no ha volgut entendre, perquè molts d'aquests països són veïns d'Israel.

Holanda

RUUT LUBBERS ALTRA VEGADA PRIMER MINISTRE

Les eleccions legislatives realitzades el dia 21 de maig a Holanda foren guanyades per la coalició de govern dels democristians i liberals. El Partit Socialdemòcrata ha aconseguit 54 diputats, concretament 9 més que a l'anterior confrontament. Justament aquests nou diputats que guanya el partit liderat per Lubbers són la mateixa quantitat que perd el partit liberal. La coalició de govern queda, doncs, amb un total de 81 escons, igual que la legislatura acabada, d'un total de 150 de què consta la cambra.

En aquestes eleccions hi ha hagut alguns punts interessants dignes de ser analitzats. En primer lloc cal remarcar una participació rècord, el 87 per cent. Per altra banda sembla ser que no hi haurà gaire canvis donada la igualtat entre les forces representatives. Cal destacar que els socialistes han obtingut cinc escons més passant de 47 a 52, la qual cosa no ha estat suficient per tal d'impedir la formació de govern a la coalició que ja hi havia fins ara. El que

sí es pot produir és una certa tensió entre els Democristians i els liberals —per 9 escons menys— a l'hora de repartir carteres. No obstant això, Ed Nijpelsm, líder dels liberals ha descartat qualsevol controvèrsia.

Els sondeigs marcaven un panorama certament desolador per a la coalició de govern, principalment per la política nuclear que al petit país del Mercat Comú ha portat i ha intentat tirar endavant. L'instal·lació de 48 míssils de «Creuer» aprovada pel govern la tardor passada va irritar gran nombre de ciutadans dels Països Baixos, s'estima que més de quatre milions de persones estaven en desacord amb aquesta mida. Un altre factor que feia difícil d'aconseguir la victòria a favor de la coalició de govern ha estat l'accident de la central de Xernòbil en el sentit de recordar i refrescar tot allò relacionat amb les nuclears, en detriment dels democristians/liberals.

Tot i així, Lubbers ha obtingut fonamentalment un èxit personal, una barreja de joventut, eficàcia i perseverància.

Per error en el nostre número 13, apareixia que Mercè de Solà és catedràtica de Dret Internacional a la Universitat Central de Barcelona, quan en realitat és professora titular d'aquesta matèria.

ANEXE A L'ENTREVISTA (pàg.18)

El problema de la deuda. Con una deuda externa de 22 millones de dólares, Israel es un país protegido por el amigo americano. Nada menos que 26.000 millones de dólares ha recibido desde 1984 en ayuda económica de la Casa Blanca. Frente a los dólares queda en el anecdotario el riesgo de la banca española con aquel país, unos simbólicos 6.000 millones de pesetas.

BALANZA DE LAS RELACIONES COMERCIALES 78-86 en millones de dólares

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Previsto 1986
Exportación israelí	16.888	25.884	37.536	25.286	28.562	27.0	29.5	29.8	60
Importación de España	35.200	48.277	39.555	59.095	42.138	124.7*	84.2	85.5	160
Diferencia contra Israel	18.312	22.393	2.109	33.809	13.576	97.7	54.7	55.7	—

* En esta suma se hallan incluidos 50 millones de dólares que significan compra de barcos en una transacción única. La parte principal del incremento se registró en el ramo de los vehículos (Seat).

Les polítiques comunes pels membres de la CEE

L'EUROPA BLAVA O ELS PROBLEMES DE LA PESCA

Ara que Espanya és membre de ple dret de les Comunitats Econòmiques Europees, iniciem amb aquest article, dedicat a la política de pesca de la CEE, una sèrie divulgadora de les normes comunitàries vigents pels grans sectors de producció econòmica.

La política pesquera de les Comunitats Europees va començar a desenvolupar-se a partir de 1966, encara que els productes de la pesca ja es mencionaven a l'Annexe II del Tractat de Roma. Fins el 1976 la pesca es considerava com un producte més dels integrats dins de la Política Agrària Comunitària (PAC).

A partir de 1976 la política pesquera adquireix una entitat pròpia, i es separa de la PAC, quan els estats membres s'adonen de la seva importància i de la necessitat de gestionar i conservar els recursos marins de que disposen d'una manera global. Així neix «l'Europa blava», en oposició a «l'Europa verda» que simbolitza la PAC, i es dissenya una política de pesca que procura servir als interessos de tots els Estats Comunitaris.

La política pesquera de la Comunitat es subdivideix en tres vessants: la política de mercats, la d'estructures i la de conservació de recursos. Les polítiques de mercats i d'estructures estan pensades per fer possible el principi de la lliure competència al sector pesquer, les seves normes intenten que tots els vaixells comunitaris de pesca gaudeixin de les mateixes condicions a les aigües jurisdiccionals de qualsevol dels països membres.

La política dirigida a conservar els recursos del mar és la més important, i cal emmarcar-la dins d'un procés de caràcter internacional, per conservar els recursos propis dels Estats costaners al generalitzar les «zones econòmiques exclusives de 200 milles per a la pesca».

La política de mercats

Es regula pel Reglament 100/76 del Consell de les Comunitats Europees. El títol primer es refereix a les normes de comercialització dels productes de la pesca. Aquestes normes són necessàries per poder arribar a una organització comuna del mercat.

La normalització que imposa el Reglament només afecta al moment de la primera venda, o de la venda a l'engròs, perquè a les Comunitats una bona part del peix capturat es destina a la producció de conserves o d'altres tipus de

transformació immediata després de la primera venda.

Les normes comunitàries afecten a onze espècies de peix. El conjunt d'aquestes espècies suposa el 60% del peix fresc de la CEE i el 80% de les exportacions als «països tercers».

Les «organitzacions de productors» constitueixen l'altra part important a la política de mercats de les Comunitats. Aquestes organitzacions intervenen a la fixació dels plans de pesca, en els quals s'intenta adaptar la producció del peix de consum, normalitzar les captures i la seva comercialització, i regular els preus. Les organitzacions de productors poden també obtenir subvencions: tenen prioritat en les ajudes per inversions, poden obtenir ajudes de funcionament pels primers tres anys de la seva constitució, i hi ha ajudes d'intervenció que s'apliquen mitjançant compensacions financeres sobre els productes de la pesca.

El mateix reglament regula el règim de preus de garantia, característic a totes les organitzacions comunes del mercat. Existeixen diversos tipus de preus: l'objectiu dels preus d'orientació és el d'impedir la creació d'excés i assegurar l'estabilitat dels mercats, per poder mantenir els ingressos dels productes i respectar alhora els interessos dels consumidors.

El preu de retirada es fixa en un nivell que oscil·la entre el 60 i el 90% del preu d'orientació. Es paga a les organitzacions de productors mitjançant les compensacions financeres que atorga el FEOGA (Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola). En aquest sentit, i per fer operatiu el sistema de preus de garantia, existeix una reglamentació paral·lela pels intercanvis amb l'exterior.

La política d'estructures

El seu objectiu és el de facilitar el desenvolupament de la producció, tenint en compte la necessària conservació i renovació dels recursos pesquers. Aquesta política té una reglamentació pròpia, que intenta conciliar el principi de la lliure competència amb la necessària modernització de la flota i la conservació

dels recursos del mar.

L'aplicació conjunta d'aquests tres principis condueix, gairebé sempre, a la reducció de la capacitat productiva de la flota, i és una font permanent de conflictes regionals i socials. Com que el sector de la pesca té una gran importància regional i social, la política estructural de les Comunitats preveu l'aplicació de programes de tipus social per millorar la formació professional i el nivell de vida dels pescadors.

Hi ha d'altres programes per facilitar la jubilació anticipada o per ajudar a la pesca costanera, però tots aquests programes passen per la «Secció d'Orientació» del FEOGA, i els seus beneficis només complementen els recursos que cadascun dels Estats membres decideix aplicar al seu propi sector pesquer.

Política de recursos

La política comunitària de conservació i gestió de recursos té dues parts: el «règim intern» que s'ocupa exclusivament de les mesures per a la conservació dels recursos, i que al mateix temps inclou totes les disposicions de control intern. Per exemple, totes les mesures que s'han d'adoptar per a la reestructuració de la flota competeixen a aquesta secció.

El «règim extern» es refereix a les relacions de la CEE amb els països tercers. En aquest sentit s'han signat diversos acords de pesca i la Comunitat participa com a membre de ple dret a les convencions pesqueres internacionals.

La política de conservació de recursos és la part de la política de pesca comunitària que ha trobat més obstacles per desenvolupar-se, a conseqüència de la posició de Gran Bretanya que intenta reservar-se una zona de 50 milles per a la seva pesca. Així les «zones exclusives internes» de cadascun dels estats membres de la Comunitat continuen essent de 12 milles, dins de les quals s'han de salvaguardar els drets tradicionals de pesca dels altres membres de la CEE, encara que la «zona exclusiva comunitària» és de 200 milles.

CEE-PESCA

Règim intern de pesca

L'eix fonamental de la política de conservació dels recursos propis de la CEE el constitueix la fixació del Total Anual de Captures (TAC), per anys i per espècies, per intentar evitar l'extinció de les espècies i afavorir la seva reproducció. Aquesta mesura ha aconseguit fer baixar els estocs de peix de la Comunitat, al frenar la producció i prohibir totalment la pesca d'algunes espècies en certes zones comunitàries.

Per la fixació anual de la TAC es tenen en compte les recomanacions de la Comissió Internacional per a l'Exploració del Mar i els informes dels biòlegs comunitaris. La limitació anual de les captures obliga a repartir les quotes de pesca entre els països membres. Per efectuar aquesta distribució es tenen en compte elements de judici molt diversos i són habituals les discussions entre els Estats membres.

L'existència de limitacions internes per les captures comunitàries comporta lògicament un sistema intern de control que ha d'abastar diversos aspectes de la producció. Aquest mecanisme comprèn: la concessió de llicències, el dret d'abordar els pesquers per inspeccionar-los, controls de desembarcament, limitacions temporals, sectorials o zonals de captures, control de la galga de les xarxes, dels tipus de vaixell, etc...

Règim extern de pesca

El desenvolupament de la política de pesca de la Comunitat obliga a elaborar una reglamentació específica per regular les seves relacions pesqueres amb els Estats que no pertanyen a la CEE. Quan a l'any 1976 va establir-se la zona exclusiva de pesca de 200 milles, la Comissió de les Comunitats Europees fou autoritzada a negociar acords bilaterals amb altres països.

En aquesta autorització es fixaven tres criteris de negociació amb els països tercers, segons l'interès pesquer de les seves aigües territorials per a la Comunitat. En primer lloc figuren els països en els quals la CEE té interessos de pesca, però aquest interès no es recíproc per part del país tercer que no desitja pescar en aigües comunitàries. En aquest cas es tracta d'obtenir les millors condicions possibles per a l'accés dels pesquers comunitaris a les aigües d'aquests països.

Hi ha països interessats en poder pescar a la zona comunitària. Si aquest interès és recíproc per part de la Comunitat, el principi bàsic de la negociació serà la reciprocitat.

Pels països tercers que tenen interessos pesquers en aigües comunitàries, aquest interès no és recíproc en el cas de la CEE. En aquest cas l'objectiu final dels acords ha de ésser l'evacuació progressiva de les aigües comunitàries (phasing out). Aquest era el cas d'Es-

panya abans del seu ingrés a les Comunitats.

Les negociacions comunitàries amb tercers països es dirigeixen sempre a l'elaboració d'un acord-marc de caràcter general, sense cap contingut econòmic. La signatura de l'acord-marc implica l'acceptació per part del país tercer de la política de pesca de la Comunitat, i constitueix la fase prèvia per procedir a l'elaboració dels Reglaments Anuals de pesca de la CEE.

A cada reglament figuren les condicions específiques per a la pesca en aigües comunitàries del país tercer durant un any. És en aquests reglaments de pesca on cal buscar el contingut econòmic dels acords amb els països tercers. A cadascun s'hi poden trobar el volum total de captures permeses per zones, les espècies, el nombre de llicències, les característiques dels estris de pesca, la comunicació de les dades de captura, etc... Fins ara, les Comunitats han negociat acords de pesca amb vuit països, i mantenen converses amb uns quants més.

Dins del «règim exterior» de la política pesquera també s'ha de destacar la participació comunitària a les organitzacions pesqueres internacionals i a la III Conferència del Dret del Mar, que intenta fixar jurídicament el principi generalitzat de les zones exclusives de 200 milles per a la pesca. ■

Alba Basco

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms

Adreça

Població D.P. Telèfon

Data de naixement D.N.I. n°

Professió

Demana més informació

Subscriu els serveis de CIDOB

Quota 3.000 ptes. any

Quota 5.000 ptes. any (col·laborador)

Quota ptes. any (protector)

Sistema de pagament:

Domiciliació de rebut anual a entitat bancària o de crèdit.

Ompliu, si us plau, el cupó adjunt i trameteu-lo per correu a CIDOB.

Data Signatura

Banc o Caixa

Adreça

Població D.P.

Nom del(s) titular(s)

Senyor Director:

Li prego que prengui nota de carregar al meu compte / a la meua llibreta, obert/a en aquesta entitat, els rebuts que els presentarà CIDOB.

Atentament

(signatura)

Signat per

Adreça del titular

N° compte/llibreta

Després de set anys de setge de la revolució sandinista

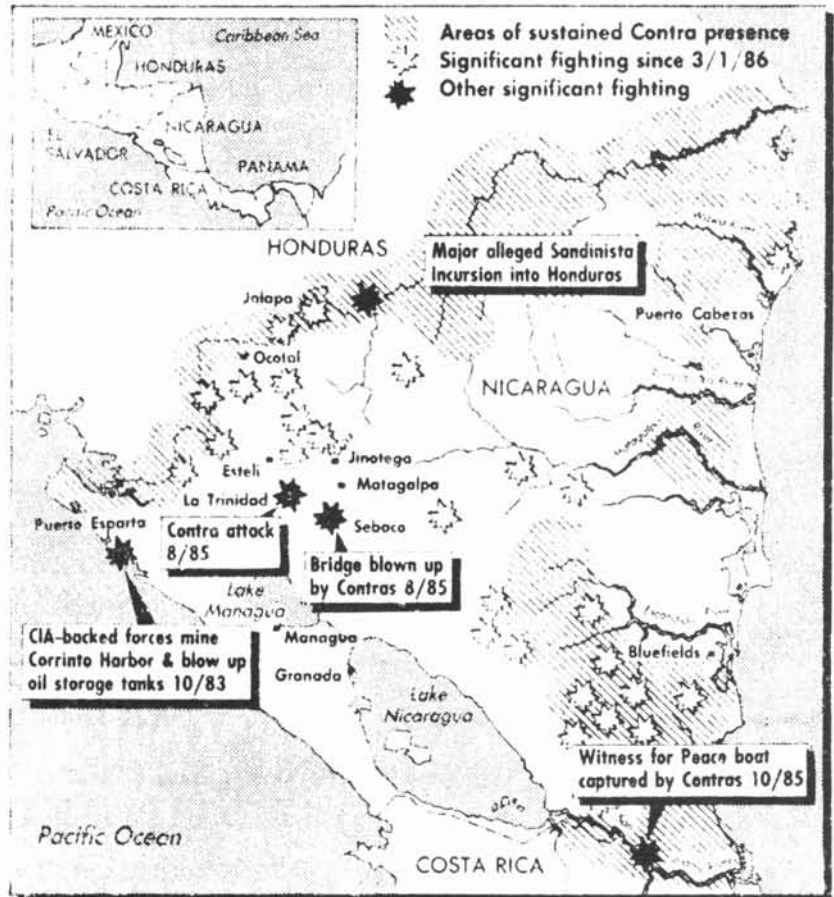
L'ECONOMIA ÉS LA GUERRA DE DEBÓ A NICARAGUA

Parlar de Nicaragua és parlar de guerra. Normalment les informacions que apareixen als mitjans de comunicació es concentren en els aspectes més noticiables de la campanya militar entre el govern legal de Managua i els contras o també en els problemes polítics que aquesta comporta, com poden ser l'acta de Contadora, els mecanismes de control de les forces militars dels països centramericans, les ajudes nord-americanes als contras, les amenaces verbals... però no es parla d'economia.

Com recentment manifestava el president del Perú, Alan García, no es pot justificar una invasió de Nicaragua per forces militars dels Estats Units. Sembla que aquesta evidència ha estat definitivament entesa per la Casa Blanca al menys en les vigents condicions conjunturals. Per a l'administració Reagan és fàcil no abandonar l'estratègia de les amenaces i continuar amb la pressió psicològica, encara que sembla evident que la guerra, l'autèntica guerra, s'està fent en el terreny econòmic. Nicaragua aïllada i sotmesa a la fustigació dels contras i a una inflexible lluita contra les collites pot veure's obligada a mig termini, a cedir posicions en el camp ideològic i potser també políticament. No ho volen els actuals dirigents de la revolució però és un fet que el descontentament de les classes populars creix i que les condicions de vida empitjoren dia a dia pel conjunt dels nicaragüencs. Això sense parlar dels 25.000 morts de la guerra, que entre tots dos bàndols, sandinistes i contras, hi ha hagut.

Quan els sandinistes van arribar al poder el 1979, després de 18 mesos de guerra civil, es va considerar que l'economia estava sota mínims i que era una tasca prioritària del nou govern. Avui, set anys després, hi ha el sentiment generalitzat de que l'economia nicaragüenca està en el seu pitjor moment dels 148 anys d'història que té aquest petit país centramericà. El 1984 l'atur urbà afectava a un 20 per cent de la població i continua en augment.

Les constants puntuals que donen idea de la complexa situació sandinista, en aquests moments, són: d'una banda la inflació i d'altra la tendència negativa dels índex de producció. La inflació ha adquirit caràcters de rècord. El govern la situa oficialment en el 300 per cent (parlem d'inflació sobre productes corrents no la global). Mentre que observadors i mitjans diplomàtics de Managua la situen en un 800 per cent. Això i un dèficit cada cop més elevat han fet que mica a mica s'hagi reduït la capacitat adquisitiva del córdoba, la mone-

Source: Nicaragua Defense Ministry and Chronicle News Reports

da oficial de Nicaragua. El canvi actual d'aquesta moneda és de 70 còrdobes per un dòlar (dues pessetas per un còrdoba) quan un any abans era de 22 còrdobes per un dòlar.

Ara bé això és el preu oficial. Els bancs nicaragüencs fan servir el canvi semi-oficial de 900 còrdobes per un dòlar. Pels carrers de Managua, malgrat això, el mercat negre de productes comporta que els adinerats canvien al visitant o estranger un dòlar per uns 2000 còrdobes.

Tornant però a la inflació, es pot situar en un 105 per cent, parlant de quotes compensades, en aquests moments, que per cert és d'una certa normalitat bèl·lica. Si fem un repàs retrospectiu dels set anys de govern sandinis-

ta tenim que al 1978 la inflació va començar a créixer, situant-se l'any següent en torn al 60 per cent per davallar a més o menys la meitat durant els pròxims dos anys. A partir de 1982 l'augment de la tensió política va fer que la inflació retornés a l'alça fins arribar de nou al 50 per cent el 1984. Els moments de més agra tensió de l'any 85 coincideixen amb l'infart dels preus a Nicaragua. La inflació supera el 250 per cent en productes compensats i prop del 1.000 per cent en els d'ús corrent. Durant el 1986, la tensió s'ha reduït considerablement i la inflació també fins assolir nivells d'un xic més del 100 per cent.

La capacitat de producció interior de béns i serveis està a zero respecte al ni-

NICARAGUA

vell negatiu que tenia al 1978. El govern sandinista fa responsable d'aquesta situació a la guerra i al bloqueig econòmic que exerceixen els Estats Units sobre Nicaragua, però comença a admetre també que existeix una mala administració, de la qual lògicament n'és responsable. El 1978 hi va haver un creixement negatiu del Producte Interior Brut (PIB) de l'ordre del 7,5 per cent, que es va anar agreujant fins al 26 del 1979, per canviar de signe el 1980. A partir d'aquesta data i fins el 1982 els creixements van ser positius, del 7,5 per cent i del 5,5 per cent, respectivament el 1980 i el 1981. L'any 1982 va ser de creixement negatiu d'un 1 per cent. Per passar a més d'un 5 per cent positiu el 1983. De nou canvi de signe i ja creixements negatius pel que fa als valors de 1984 i 1985 (0,5 per cent el 1984 i 2,5 per cent el 85). De moment les xifres oficials que s'estimen a Managua per al creixement de l'any 86, estan lleugerament per sota de l'u per cent.

Malgrat que la contra ha reduït els seus atacs directes contra granges i magatzems agrícoles, l'efecte de la guerra sobre l'agricultura —que és el principal sector del país— s'estima en uns 500 milions de dòlars (uns 70.000 milions de pessetes) només els danys de la guerra des de 1981, segons xifres del ministeri de Finances nicaragüenc que presideix William Huper.

La vida diària dels nicaragüencs i sobretot la seva capacitat de compra de béns de consum s'ha vist afectada enormement per aquesta situació originada per la guerra, l'embargament econòmic i la vella elecció entre canons o mantega. La població nicaragüenca provista de cartilles de racionament fa cua pacientment al repartiment mensual de mig litre d'oli, tres lliures d'arròs, deu galons de gasolina i una pastilla de sabó que haurà de servir tant per l'ús personal com per rentar roba, plats, estris...

Productes com el paper higiènic o les fulles d'afaitar són difícils de trobar a les ciutats de Nicaragua i freqüentment el comprador d'oli s'ha de contentar amb mantega, o el de mongetes amb arròs.

Com a mostra val a dir que un paquet de cigarretes americanes es ven al carrer per l'equivalent d'unes 700 pessetes. Mentrestant, i per la via del racionament el govern de Managua tracta de mantenir, per la mecànica dels subsidis, uns preus artificials pels productes bàsics.

Malgra la situació descrita d'altres objectius prioritzats pel govern com poden ser l'assistència sanitària o l'educació sí donen els fruits previstos. La poliome-

litis, per exemple, està virtualment extingida de Nicaragua, gràcies a una extensiva campanya de vacunació. La taxa de mortalitat infantil ha caigut a un 74 per mil dels naixements, quan al 1978 era del 121 per mil, segons les xifres que manega Nacions Unides. Igualment, la taxa d'analfabetisme està avui per sota del 13 per cent de la població, quan al 1978 era del cinquanta per cent, d'acord amb les estadístiques oficials àmpliament acceptades. De tota manera l'aportació del pressupost governamental a l'educació, la sanitat o el transport s'ha hagut de reduir en benefici de la guerra i les despeses que comporta. Actualment, la meitat del pressupost nicaragüenc es destina a la guerra.

Quan els sandinistes van arribar al poder el 1979, els productes manufacturats suposaven un 20 per cent del producte interior brut, avui encara hi ha menys factories o indústries bàsiques en el país. Avui el quaranta per cent de l'economia nicaragüenca està en mans de l'estat, incluint-hi els fèrtils camps de la vall de Sebago, a l'est de Managua, on la família Somoza va tenir alguna vegada milers d'acres. El govern del Front Sandinista d'Alliberament Nacional (FSLN) manté que ha distribuït prop de 4000 milions d'acres des de 1979 donant terres aproximadament a unes 60.000 famílies.

La gradual socialització de l'economia nicaragüenca ha estat la causa que terratinents i hincendats, així com bona part de la classe mitjana del país ho hagin abandonat. En molts casos, les seves residències particulars han estat incautades pel govern i reconvertides en oficines o casernes. La fugida de la classe mitjana afegida al desastre econòmic ha eliminat de Managua qualsevol senyal de divertiment, o vida nocturna.

Nicaragua ha tractat d'obrir nous canals per a la seves exportacions a Europa rebaixant els costos a l'exterior i pujant el preu dels productes en qüestió a l'interior, per poder vendre més. Com a resultat, a l'any passat, els guanys per exportació han estat de 350 milions de dòlars (50.120 milions de pessetes). Un xic més de la meitat del que venien el 1978 (90.440 milions de pessetes), sense que s'hagi fet cap ajustament per reorientar l'escalada inflacionista. Per 1986 la situació és crítica i les exportacions ningú creu que arribin als 300 milions de dòlars.

Des de la imposició de l'embargament nord-americà del maig de 1985, les autoritats de Managua han tractat de substituir per d'altres als «partenaires» nord-americans que encara tenien relació amb el país. França, Mèxic, Espanya i el Japó són els estats que actualment mantenen un nivell més alt d'inversions a Nicaragua, encara que la importància d'aquestes sigui escassa.

QUADRE

Superfície	130.000 Km ²
Població	3,1 millones
PIB	3.560 millones dólares
Crecimiento económ. 1984	0,5 por ciento
PIB/hab.	1.123 dólares-cápita
Deuda exterior	4.500 millones dólares
Inflación	105%
% PIB Educación	4,2%
% PIB Defensa	7,6%
Importación	808 millones
Exportación	393 millones
Proveedores:	EEUU (16,6%) CEE (10,7%) América Central (10,1%)
Cientes:	EEUU (12,0%) CEE (22,8%) A. Latina (15,7%)

Pel que fa a les fonts d'inversió també ha ha un canci substancial de papers. El 1979 el total de préstecs exteriors era de 272 milions de dòlars dels quals més del 78 per cent corresponien a emprèstits, un cinc per cent a països de l'Europa Occidental, un 16 per cent a països latinoamericans i un altre u per cent a països d'Àfrica i d'Àsia.

El 1985 els préstecs exteriors pugén

a 756 milions de dòlars (105.800 milions de pessetes). Ara els bancs internacionals han desaparegut, substituïts en el seu paper finançador per països de l'òrbita socialista (un 84 per cent del total del deute). Els països de l'Europa Occidental han baixat a un 14 per cent, el Canadà té un u per cent i els països latinoamericans tenen un altre u per cent.

El règim sandinista espera rebre uns

600 milions de dòlars (84.000 milions de pessetes) en ajuts del bloc socialista enguany) només per poder pagar els productes mínims necessaris que s'han d'importar, ja que definitivament han renunciat a intentar auto-abastir. ■

Xavier Horcajo

Algunos hechos fundamentales de la historia reciente de Nicaragua:

1838. Nicaragua se consolida como una república independiente.

1926-33. Los marines de los Estados Unidos ocupan Nicaragua prestando defender sus intereses contra los efectos de la guerrilla que lidera Augusto Sandino.

Julio-79. Después de 18 meses de guerra civil, los sandinistas ponen en jaque al dictador Somoza, finalizando con su mandato dictatorial de cuatro décadas en provecho de sus intereses familiares y de los Estados Unidos.

Sept-80. Somoza es asesinado en Asunción, la capital de Uruguay.

Abril 81. La administración Reagan suspende 75 millones de dólares de ayuda económica. La Casa Blanca acusa a los sandinistas de abastecer de armas a la guerrilla salvadoreña.

Marzo 82. La administración Reagan renuncia a negociar con el gobierno de Managua. Los sandinistas declaran el estado de emergencia y la restricción de derechos individuales.

Nicaragua anuncia un pacto con la Unión Soviética por el cual recibirá 167 millones de dólares.

Marzo 83. Managua denuncia que los Estados Unidos han preparado planes para la violación de su territorio en colaboración con los contras que se infiltran por la frontera de Honduras.

Abril 84. Mina colocadas por la CIA en puertos nicaragüenses causan numerosos daños en instalaciones y en ocho barcos de terceros países.

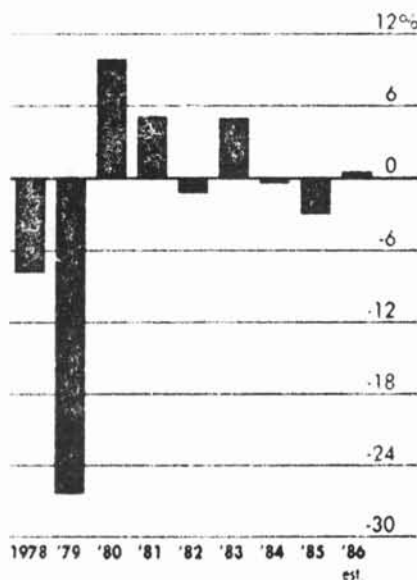
Nov 84. Daniel Ortega es elegido presidente de Nicaragua con un 67% de los votos.

Mayo 85. Estados Unidos impone el embargo comercial a Nicaragua.

Agosto 85. El presidente norteamericano, Ronald Reagan, consigue aprobar un plan de ayuda a la contra por 27 millones de dólares.

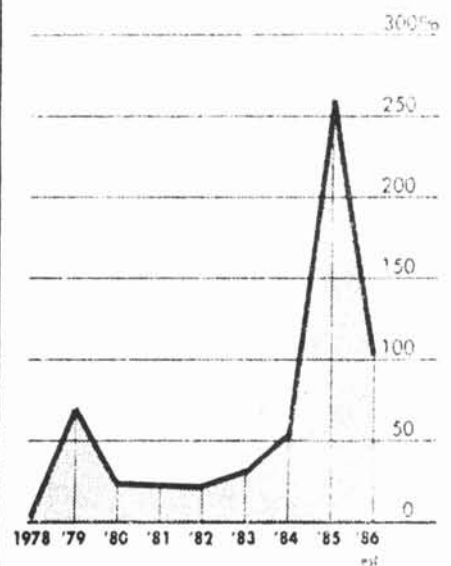
Marzo 86. Pese a la insistenci de los republicanos, por el momento, se mantiene bloqueada una resolución para aportar 100 millones de dólares más en ayudas a la Contra.

Real Gross Domestic Product
(Creixement real Producte Interior)
Percent change from previous years

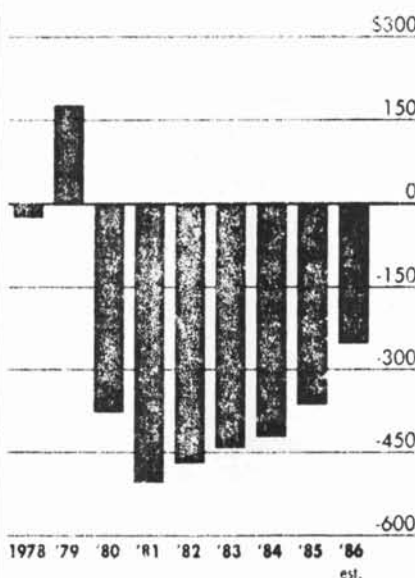
Inflation

Measured in consumer price changes

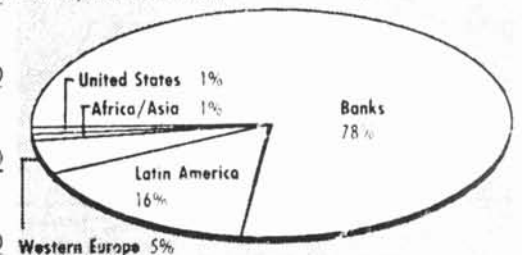
Current Account Balance
(Balanz per Compte Corrent)

In millions of dollars

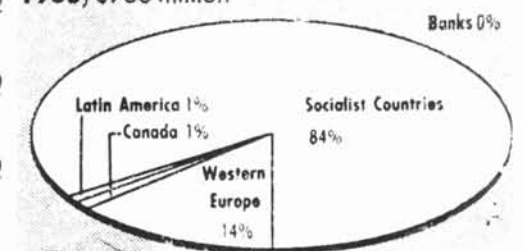

Sources of Foreign Loans
(Fonts de Préstecs Exteriors)

Percentages are rounded.

1985/\$756 million

Sources: Bank of America World Information Service, Nicaraguan Ministry of External Cooperation

L'obscur passat de Kurt Waldheim

ÀUSTRIA: LES FEBLESES DE LA DEMOCRÀCIA

Àustria, l'idiíl·lic país neutral del centre d'Europa —que tot just va «recuperar» la seva independència el 1955, gràcies a la magnanimitat de les potències aliades— s'ha posat de moda. La causa ha de buscar-se en el passat d'un dels seus personatges més coneguts: el candidat conservador a la Presidència de la República, Kurt Waldheim, ex-secretari general de la ONU. L'efecte que les acusacions contra Waldheim han produït a Àustria són sorprenents per a una bona part dels europeus.

La reacció inicial de recolzament a Waldheim per una bona part de l'opinió pública austríaca, malgrat les reiterades acusacions que se li fan des de l'exterior de col·laborar amb l'exèrcit nazi als Balcans, ens desconcerta perquè contradiu el sentiment oficial de culpa que se suposa que alguns europeus han d'albergar respecte el seu passat més immediat.

Tradicionalment considerem Àustria com una illa privilegiada entre l'Est i l'Oest. Un estat sense atur i amb poca inflació, on no hi ha vagues ni crims. Ja a l'època imperial la divisa nacional era «Fèlix Àustria», però darrera d'aquest aparador ensucrat s'hi amaguen els vicis d'una societat insuficientment democràtica. La història és imprescindible per arribar a comprendre els mecanismes de la vida pública austríaca. Al 1934 l'exèrcit i les milícies van carregar contra els obrers de Viena «la Roja», i les dècimes que li han mancat a Waldheim per proclamar-se President d'Àustria per majoria absoluta les hi ha negat la població vienesa.

La sozialpartnerschaft

Com les experiències immediatament anteriors a la Segona Gran Guerra havien estat traumàtiques, els dirigents de la nova Àustria, el 1955, van endegar un sistema polític basat en el consens social: la Sozialpartnerschaft.

Cada any la Unió de Cambres del Comerç i de la Indústria es reuneix amb la ÖGB, la central sindical única. A les reunions s'hi acorden les grans directrius econòmiques: com rebaixar la inflació, quin tant per cent pujaran els salaris, i com prevenir les possibles vagues. Als anys setanta aquesta política va aconseguir protegir el país de la crisi econòmica internacional, i va convertir-se en un model per a les democràcies occidentals. Però el model austríac és inexportable, en realitat és com la punta visible d'un iceberg.

D'algun manera, quan la patronal i

el sindicat es reuneixen, no es limiten a acordar la puja dels salaris; imposen la seva llei. Així s'ha arribat a una situació en la qual el joc parlamentari s'ha falsejat. L'enfrontament entre Govern i oposició no existeix, qualsevol conflicte s'arranja abans d'arribar al Parlament. Darrera del sindicat i de la patronal s'hi troben els grans partits: el Partit Socialista SPÖ, i el conservador Partit Populista ÖVP. Entre ells es reparteixen tots els càrrecs del sector públic.

A Àustria el sector públic és molt important. Les empreses nacionalitzades produeixen una tercera part de les exportacions del país i donen feina a una sisena part dels treballadors. I tot això sense comptar amb les empreses que controlen els quatre grans bancs, també nacionalitzats. Els homes dels dos grans partits, i el sindicat, ocupen tots els llocs claus d'aquest entrellat. Els austríacs tenen un nom per a aquest sistema de repartiment proporcional del poder: en diuen la Proporz, i és el mecanisme que garanteix el manteniment del consens pel damunt de les ideologies i dels governs.

L'empremta dels partits es deixa sentir. El carnet d'un partit pot servir per obtenir un lloc de treball o per trobar un pis. En aquestes condicions, no és estrany que el Partit Socialista tingui 700.000 afiliats i el Partit Populista 800.000, entre una població que no supera els vuit milions d'habitants.

El clientelisme

La tradició associativa austríaca afavoreix la pràctica del clientelisme, «l'herència de la burocràcia Imperial i Real». La majoria dels austríacs pertanyen a alguna associació política, esportiva o de qualsevol tipus. Aquestes associacions formen un entremat complex, en el qual els interessos petits van lligats amb els més grans, i formen la base social dels partits encara avui, un segle després de

la seva fundació. A Àustria el fet de triar una associació pressuposa la pertinença a un camp sociològic determinat. El resultat és «una lluita de classes sublimada», per dir-ho en un llenguatge freudià. La cita és de l'antic canceller Bruno Kreisky.

Les decisions i els nomenaments es prenen sovint fora de les vies parlamentàries. A les altes esferes hi ha dues menes de llocs, els «rojos» i els «negres», uns els ocupen els socialistes i els altres els conservadors. El mateix succeeix a la banca, els nomenaments són polítics i els mèrits dels possibles candidats no compten. Hi ha qui pensa que Àustria pateix d'una politització excessiva. D'altres creuen que és una democràcia de segona fila, amb les llibertats formals amenaçades per un corporativisme propi d'altres temps.

El Clubzwang és l'obligació que tenen els diputats de votar al Parlament d'acord amb les directrius del seu partit. Una obligació tàcita, perquè la Constitució austríaca ho prohibeix expressament, però la realitat confirma aquesta pràctica anticonstitucional. Sembla ser que tots els diputats signen una carta de dimissió, quan prenen possessió del seu escó al Parlament, i els partits sempre poden utilitzar aquestes renúncies escrites en contra d'ells. Són un mecanisme molt eficaç per mantenir la disciplina parlamentària.

La corrupció, fruit de tres dècades de complicitat democràtica, amenaça amb convertir-se en una constant de la vida austríaca. El primer escàndol el va protagonitzar el 1979 el Ministre de Finances, en descobrir-se que compaginava el seu càrrec amb la direcció d'un prestigiós gabinet fiscal. Era el delfí del canceller Kreisky i l'escàndol li va costar la carrera.

L'any passat va ésser el Ministre de la Construcció qui va haver de dimitir per fer-se «construir» una luxosa casa, les despeses de la qual anaven a càrrec del sindicat de què havia estat president abans d'arribar a ministre.

El cas Waldheim

En aquests darrers cinc anys els escàndols que han posat en entredit l'honorabilitat de la classe política austríaca han estat múltiples. Des d'aquesta òptica no és tan sorprenent la indulgència que la població demostra amb Kurt Waldheim; al cap i a la fi es va veure involucrat en uns desagradables fets de guerra, dels quals no se'n pot treure cap benefici. A Waldheim se l'acusa d'ocultar la seva pertinença a associacions nacionalsocialistes, quan Àustria formava part del III Reich, i de participar en les accions de represàlia de l'exèrcit alemany als Balcans durant la guerra.

L'assumpte no és una banalitat. El mateix Waldheim ha hagut de reconèixer que el seu lloc al front dels Balcans estava en els serveis d'informació de l'exèrcit nazi. Al 1945, quan s'acabà la guerra, l'Estat iugoslau declarà criminal de guerra a Waldheim i ordenà la seva captura. És curiós observar com els grans Estats vencedors de la guerra: els Estats Units, la URSS... no tenen ara res a dir, potser no coneixien el cas Waldheim, o potser van decidir recolzar per Secretari General de l'ONU a un home fàcil de manipular a causa del seu passat.

Malgrat les seves implicacions internacionals, el cas Waldheim s'ha convertit a Àustria en un assumpte d'ordre intern. L'afer ha esclatat en plena campanya per aconseguir la Presidència de la República, Waldheim és el candidat conservador, i ningú dubta que són austríaques les persones que han fet denunciar el cas a l'exterior. D'alguna manera, i després d'una campanya electoral enverinada per l'afer Waldheim, en aquestes eleccions Àustria mostrarà públicament a la resta del món com s'enfronta amb el seu passat.

Waldheim ha reaccionat minimitzant les seves responsabilitats en els fets, i la seva actuació afalaga a una part dels austríacs: a la generació que va participar a la guerra, com era el seu deure.

Ningú de l'exterior té dret a demanar comptes als austríacs. Segons tots els sondeigs electorals, aquesta estratègia convertirà Kurt Waldheim en el proper president de la República.

Que els austríacs considerin com un deure la seva participació a la Segona Guerra Mundial, sense qüestionar-se des de quin bàndol ho van fer i perquè, és una prova més de què mai s'han encarat seriosament amb els fets que els condugueren a participar a la guerra al costat de l'Alemanya nazi.

Les idees que pregonava l'Anschluss —teoria que defensava la unió de tots els països de parla germànica— foren ben acollides per Àustria, que no va amagar el seu desig d'afegir-se al pro-

jecte. Després de la guerra l'Estat d'Àustria va representar el paper de víctima de l'ocupació alemanya, i la reconstrucció nacional va convertir-se en el objectiu prioritari. No es van demanar responsabilitats, ni va ésser necessari reflexionar públicament sobre els fets que havien arruïnat el país.

Independència i neutralitat

En un primer moment Àustria va rebre el mateix tracte que Alemanya, fou dividida en quatre zones sota control de les potències aliades, i amb la capital va succeir el mateix. Alemanya continua dividida, però Àustria va recobrar la seva independència. L'interès estratègic d'aquest Estat del Centre d'Europa és nul (veure mapa). Per dir-ho d'alguna manera, Àustria està col·locada en una via poc transitada i mantenir-s'hi no tenia cap sentit pels guanyadors de la guerra.

Les quatre potències aliades: Estats Units, Gran Bretanya, França i la URSS van decidir atorgar la independència i la neutralitat a la República d'Àustria el 1955. El 1957 l'Alemanya Federal s'integrava a l'OTAN i la neutralitat austríaca garantia, almenys formalment, les comunicacions militars entre Alemanya i Itàlia. Alguns antics nazis van fer carrera a la nova República, sobretot al petit Partit Liberal (FPÖ), on s'hi poden trobar pangermanistes i alguns nacionalistes, i aquest partit forma part del Govern, junt amb els socialistes.

No por negar-se que a Àustria ressonen, amb una barreja nacionalista, certes idees que la mala consciència europea voldria veure extingides. Però el descobriment de les febleses de la democràcia austríaca no pot utilitzar-se per acusar tots els austríacs. ■

Alba Basco i Coma

El embajador de Israel habla para Dossier Cidob a los 100 días de gestión

SAMUEL HADAS: ESPAÑA E ISRAEL DEBEN RECUPERAR EL TIEMPO PERDIDO

Samuel Hadas, el embajador de Israel en España, ha cumplido los primeros cien días en el cargo desde que presentó sus cartas credenciales al rey Juan Carlos. Como él mismo dice, un balance ahora sería «el balance de los impacientes», sin embargo, reconoce que se han dado pasos de gigante por el sendero de la normalización, y sobre todo a un coste prácticamente nulo respecto a las relaciones con los países árabes, que por ahora han salido ilesas. Hadas, de origen argentino, ha sido sin duda el forjador, por parte israelí, del proceso que culminó con el establecimiento de relaciones. El momento llegó y hoy el embajador del estado de Israel asegura que «hay que recuperar el tiempo perdido».

Los cien días transcurridos desde la presentación de las cartas credenciales al rey de España, son poco tiempo para poder hacer un balance de la gestión. Sería en todo caso el balance de los impacientes. No hay perspectiva suficiente para poder juzgar la evolución. Sin embargo, hay que destacar que en este corto espacio de tiempo las relaciones entre España e Israel son plenamente normales. Alguien ha dicho que parece que existen relaciones entre los dos países desde hace muchos, muchos años.

Estamos intentando dar contenido a las relaciones bilaterales, creando una mecánica de diálogo. Hay que tener en cuenta que no estamos acostumbrados a dialogar y tendremos que aprender a hacerlo.

P.- ¿Como están en este momento las relaciones comerciales entre Israel y España?

R.- En conjunto podría decirse que en términos per cápita las exportaciones de Israel a España son de unas cien pesetas por habitante, mientras que las exportaciones de España a Israel son de unas 300 pesetas. Eso da una idea de la baja relación comercial puesto que el promedio con la CEE es muy superior. Las exportaciones israelíes son del orden de 980 pesetas por habitante comunitario mientras que las importaciones son de unas 1600 pesetas por habitante. Globalmente, la balanza comercial de 1985 se cerró con saldos de exportaciones españolas por valor de 13.000 millones de pesetas y importaciones de Israel por 5.200 millones. Con el significativo dato de que 4.800 millones de las exportaciones españolas a

Israel provienen de Catalunya. De todas maneras en el año 86, ya con las relaciones diplomáticas en marcha, se ha experimentado un gran incremento. Podría decirse que se están duplicando los intercambios. El objetivo es equiparar los niveles comerciales de los otros grandes países europeos como Italia o Francia.

P.- ¿Cuáles son los productos que más interesan comercialmente a unos y a otros?

R.- Desde el punto de vista de las exportaciones españolas a Israel, creo que el automóvil, es uno de los sectores con más posibilidades también el papel, y el textil, concretamente los hilados de algodón, y los productos de vidrio por lo que respecta a los de origen catalán y del resto interesan sobre todo soja, máquinas de lavar y productos metalúrgicos.

Los productos israelíes que más pueden interesar en el futuro son las máquinas eléctricas, productos electrónicos y productos semieléctricos, equipos médicos, aeronáutica, biotecnología y los productos tradicionales de exportación como son: cobre, semillas y frutas.

P.- ¿Qué posibilidades aporta Israel y la relación comercial con Israel?

R.- Israel tiene desde hace 11 años un acuerdo de libre comercio con la CEE y paralelamente otro similar con los Estados Unidos, por ello Israel está conectado en condiciones óptimas con los dos mercados más importantes del mundo. Por otra parte hay que destacar el esfuerzo que el estado de Israel ha hecho en función a las nuevas tecnologías. Un

dato en 1965, 220 millones de dólares de las exportaciones israelíes provenían de tecnología israelí. En 1985 esta cifra se ha elevado a 1.920 millones de dólares. En Israel un dólar invertido en investigación y desarrollo (I + D) produce entre 10 y 12 dólares en divisas.

Por otra parte, los acuerdos comerciales de que goza Israel con los Estados Unidos permiten que Israel pueda plantear una oferta concreta muy interesante a los empresarios españoles. Se trata de que cualquier producto industrial español que se produzca en un 35 por ciento (de su coste final) en Israel, puede ser exportado a los EE.UU. superando todo tipo de barreras y aranceles.

P.- ¿Israel ha tenido algún prejuicio por la entrada de España en la CEE?

R.- Israel, que no tiene relaciones con los países de su entorno, ha adoptado durante los últimos quince años su agricultura a las necesidades comunitarias, el ochenta por ciento de la producción agrícola de Israel va a parar a la CEE (y cuantitativamente, la agricultura es la mitad de todas las exportaciones). Estas exportaciones se ven afectadas por el ingreso de España en la CEE. En un afán de protegerlas tanto la CEE como Israel mantienen negociaciones para en contrar una solución equilibrada.

Por el momento, Israel ha obtenido de la CEE la decisión política de que se van a mantener las corrientes tradicionales de exportación. Pero esas negociaciones no tienen por ahora ningún resultado concreto puesto que España ha bloqueado la negociación hasta que se solucionen otros problemas bilaterales

suyos con la CEE, como son la pesca y los problemas de financiación.

P.- ¿Cuál es el papel de Israel en el Mediterráneo desde un punto de vista político-militar?

R.- Bueno, el Mediterráneo yo diría que es el patio trasero de Europa occidental. Israel, sin pertenecer a los pactos occidentales, tiene un papel importante en los planes estratégicos occidentales. Hay que tener en cuenta que se trata de un país estable y el de mayor identificación con los modelos de occidente. En Israel hay una democracia, la única que funciona en el Medio Oriente. Por todo ello la identificación con la estrategia occidental es evidente.

P.- ¿A qué se refiere usted cuando dice que habría que dar contenido a las relaciones. ¿Cuáles son los campos a desarrollar?

R.- Por capítulos, en el tema cultural — por ejemplo— ya se vienen haciendo muchas cosas. Concretamente aquí en Catalunya, sobre todo en la búsqueda de las raíces comunes, que es el tema que más ha preocupado a catalanes y israelíes en los últimos años. De todas formas hay mucho aún por hacer siguiendo y profundizando en el tema así como también en unos intercambios que permitan que unos y otros conozcan mejor sus genuinas manifestaciones culturales. Yo creo que en este sentido se podrían hacer cosas como enviar exposiciones de un lado a otro... Está prevista, precisamente, una muestra de pintura antológica israelí para el 10 de julio, patrocinada por la Generalitat y nosotros esperamos patrocinar en Israel una exposición parecida el año próximo.

Después tenemos la cuestión tecnológica. Aquí hay algo muy importante que deberíamos estudiar juntos: la posible transferencia de tecnología, en ambas direcciones. España, por ejemplo, de bienes de equipo e Israel en tecnología electrónica. También creo que sería importante ver las posibilidades de intercambios a nivel científico con las Universidades e Institutos superiores y también la cooperación en materia turística. En este momento ya hay vuelos directos Barcelona-Tel Aviv, a cargo de Iberia; El-Al inaugura el servicio el primero de julio y lógicamente hay que aprovechar esto para incrementar los intercambios turísticos.

P.- España e Israel son dos países preocupados por la cuestión terrorista. ¿También en eso habrá un incremento de las relaciones de cooperación?

R.- Este es un tema en el que ningún portavoz israelí le va a hacer una referencia directa porque es una cuestión

delicada y es preferible que los intercambios que puedan haber, se lleven de manera reservada y discreta. Lo único que yo puedo decir es que Israel siempre ha insistido en la necesidad de la cooperación internacional y que además siempre ha estado dispuesto a colaborar.

P.- Usted que llevaba algún tiempo en España antes del establecimiento de relaciones actuando como representante de su país ante la Organización Internacional del Turismo en Madrid, o la Conferencia de Seguridad y Cooperación sin duda conoce que durante mucho tiempo se habló aquí de posibles represalias comerciales árabes contra España por reconocer el estado de Israel, incluso se habló de atentados...

R.- Bueno se ha demostrado que todo eso era injustificado. Que no había razón alguna para tener ningún tipo de reacciones contra España porque al fin y al cabo qué es lo que han hecho España e Israel sino aplicar uno de los

Samuel Hadas, embajador de Israel.

principios básicos de la familia internacional, que es la universalización de las relaciones diplomáticas, no importa cuales sean sus regímenes y sus políticas exteriores.

P.- En la declaración oficial de establecimiento de relaciones diplomáticas, el gobierno español impuso la salvedad de los territorios ocupados por Israel, que de hecho no son reconocidos por España como parte integrante del Estado israelí con quien se abrieron relaciones ¿Este es un tema que preocupa a su gobierno?

R.- Bien mire, existen diferencias políticas entre España e Israel sobre los problemas que hoy existen en el Medio Oriente y sobre las soluciones que deben aplicarse. Estas diferencias eran conocidas lo que ha cambiado ahora es que al haber un diálogo directo entre los dos gobiernos, un diálogo fluido, lo que podremos es cada uno conocer mejor la posición del otro, comprenderla e incluso buscar juntos ideas que permitan

mejorar la situación en el Medio Oriente y en el Mediterráneo en general.

P.- Y usted cree que en este contexto, ¿España podría aportar algo?

R.- Yo creo que sí, lo he dicho reiteradamente. Creo que España por sus buenas relaciones con los países árabes y también con Israel puede ejercer un papel moderador, un papel de acercamiento de posiciones. Incluso puede intentar influir sobre cada una de las partes para acercarlas a la de la otra parte. No he dicho mediar —como habían advertido— porque incluso ni el propio gobierno de España tiene ese interés ni ese deseo de mediar, pero entre mediar y no hacer nada hay una amplia gama de posibilidades que contribuyen al proceso de paz en Oriente Medio.

P.- Usted se ha entrevistado últimamente con el presidente de la Generalitat, Jordi Pujol, con el Conseller de Cultura, y ha tenido un amplio contacto con instituciones como la Cámara de Comercio y otras. ¿Quiere eso decir que pronto vamos a tener consulado de Israel en Barcelona?

R.- Mire yo no lo puedo decir, al fin y al cabo estamos ahora recién estrenadas las relaciones diplomáticas. Es un deseo nuestro el de establecer un consulado general aquí en Barcelona, considerando la importancia que tiene Catalunya en todos los aspectos. Pero es muy difícil por el momento preveer cuando va a ser posible.

P.- Una última cosa. Los ciudadanos israelíes de origen hispano, ¿qué beneficios podrán obtener de la nueva etapa de relación entre los dos países? ¿Se ha previsto algún plan concreto de actuación?

R.- Ustedes saben que el componente hispánico de la sociedad israelí es muy importante, quizás sea el más importante hoy, y lógicamente la no existencia de relaciones diplomáticas hasta ahora era un handicap que afectaba a este segmento de la sociedad israelí por ese vínculo afectivo con España. Yo creo que lo más positivo para ellos es la propia normalización que va a facilitar ahora un intercambio más fluido entre España y el componente hispánico de la sociedad israelí muy en particular. Es decir no solamente la sociedad israelí en general sino, especialmente, con los ciudadanos de origen español.

Por lo que respecta al intercambio de visitas oficiales entre los jefes de gobierno de España y Israel, Hadas aseguró que por ahora no hay fecha prevista, aunque sí dijo, se ha invitado oficialmente a Jordi Pujol para visitar Israel. ■

Ramón Roca i Xavier Horcajo

ELECCIONS

Àustria

VICTÒRIA I POLÈMICA PER A WALDHEIM

El passat 10 de juny se celebrava la segona volta de les eleccions presidencials a la República d'Àustria. Tal com afirmaven els diversos pronòstics i sondeigs el conservador Kurt Waldheim ha aconseguit el 53,9 dels vots enfront del 46,1 obtinguts pel candidat socialista, Kurt Steyrer.

A la primera volta, realitzada el 4 de maig, cap dels dos candidats aconseguí la majoria absoluta. Waldheim obtingué el 49,7 dels vots amb una diferència de sis punts respecte el seu contrincant.

En aquestes eleccions hi ha hagut molta espectacularitat i polèmica dins i fora del país a conseqüència de les acusacions fetes contra el líder del partit conservador i ex-secretari General de l'ONU. La campanya sobre el passat

nazi d'aquest polític, i sobretot diplomàtic, que ha portat a terme el partit socialista ha resultat ésser la peça clau i afavoridora que li ha donat, de ben segur, una victòria molt més clara. És cert que s'han pogut trobar alguns documents signats per ell força compromesos. Waldheim treballà en un grup de l'exèrcit alemany a la zona dels Balcanes, quan era tinent durant l'ocupació d'aquesta zona. El grup fou molt conegut perquè es caracteritzava per una forta repressió contra els partisans «mitjançant accions com la crema de poblats i l'execució de civils, ancians, dones i nens». Però per altra banda resulta molt sospitosos que justament surtin aquestes polèmiques uns mesos abans d'unes eleccions amb moltes possibilitats de guanyar-les el candidat del par-

tit conservador. I més encara tal com ha dit la premsa internacional alguns països sabien les presumptes implicacions de Waldheim amb els nazis. Potser aquestes polèmiques haurien hagut de sortir en un altre temps i no abans d'unes eleccions, perquè si d'altres països en tenien notícies, també són còmplices d'una trama misteriosa —una de tantes— en l'escena internacional.

Sigui com sigui alguns països occidentals han trigat en felicitar el futur president. Israel, però, té una explicació, la creació del grup dels 77 i la voluntat d'organitzar el Tercer Món, quan Waldheim era secretari general de l'ONU, han estat dos motius que el país jueu no ha sabut o no ha volgut entendre, perquè molts d'aquests països són veïns d'Israel.

Holanda

RUUT LUBBERS ALTRA VEGADA PRIMER MINISTRE

Les eleccions legislatives realitzades el dia 21 de maig a Holanda foren guanyades per la coalició de govern dels democristians i liberals. El Partit Socialdemòcrata ha aconseguit 54 diputats, concretament 9 més que a l'anterior confrontament. Justament aquests nou diputats que guanya el partit liderat per Lubbers són la mateixa quantitat que perd el partit liberal. La coalició de govern queda, doncs, amb un total de 81 escons, igual que la legislatura acabada, d'un total de 150 de què consta la cambra.

En aquestes eleccions hi ha hagut alguns punts interessants dignes de ser analitzats. En primer lloc cal remarcar una participació rècord, el 87 per cent. Per altra banda sembla ser que no hi haurà gaire canvis donada la igualtat entre les forces representatives. Cal destacar que els socialistes han obtingut cinc escons més passant de 47 a 52, la qual cosa no ha estat suficient per tal d'impedir la formació de govern a la coalició que ja hi havia fins ara. El que

sí es pot produir és una certa tensió entre els Democristians i els liberals —per 9 escons menys— a l'hora de repartir carteres. No obstant això, Ed Nijpelsm, líder dels liberals ha descartat qualsevol controvèrsia.

Els sondeigs marcaven un panorama certament desolador per a la coalició de govern, principalment per la política nuclear que al petit país del Mercat Comú ha portat i ha intentat tirar endavant. L'instal·lació de 48 míssils de «Creuer» aprovada pel govern la tardor passada va irritar gran nombre de ciutadans dels Països Baixos, s'estima que més de quatre milions de persones estaven en desacord amb aquesta mida. Un altre factor que feia difícil d'aconseguir la victòria a favor de la coalició de govern ha estat l'accident de la central de Xernòbil en el sentit de recordar i refrescar tot allò relacionat amb les nuclears, en detriment dels democristians/liberals.

Tot i així, Lubbers ha obtingut fonamentalment un èxit personal, una barreja de joventut, eficàcia i perseverància.

Per error en el nostre número 13, apareixia que Mercè de Solà és catedràtica de Dret Internacional a la Universitat Central de Barcelona, quan en realitat és professora titular d'aquesta matèria.

ANEXE A L'ENTREVISTA (pàg.18)

El problema de la deuda. Con una deuda externa de 22 millones de dólares, Israel es un país protegido por el amigo americano. Nada menos que 26.000 millones de dólares ha recibido desde 1984 en ayuda económica de la Casa Blanca. Frente a los dólares queda en el anecdotario el riesgo de la banca española con aquel país, unos simbólicos 6.000 millones de pesetas.

BALANZA DE LAS RELACIONES COMERCIALES 78-86 en millones de dólares

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Previsto 1986
Exportación israelí	16.888	25.884	37.536	25.286	28.562	27.0	29.5	29.8	60
Importación de España	35.200	48.277	39.555	59.095	42.138	124.7*	84.2	85.5	160
Diferencia contra Israel	18.312	22.393	2.109	33.809	13.576	97.7	54.7	55.7	—

* En esta suma se hallan incluidos 50 millones de dólares que significan compra de barcos en una transacción única. La parte principal del incremento se registró en el ramo de los vehículos (Seat).

DECLARACIÓN DE CARACAS

Los Ministros y Representantes de América Latina y el Caribe, reunidos en la ciudad de Caracas, en la XI Reunión Ordinaria del Consejo Latinoamericano, entre el 6 y el 8 de diciembre de 1985, después de examinar la situación económica de la región y de hacer un balance de la acción del Sistema Económico Latinoamericano (SELA) en sus primeros diez años de existencia, hemos acordado la siguiente:

1 Constatamos con satisfacción que desde la suscripción del Convenio de Panamá en 1975, el SELA ha logrado importantes avances en el cumplimiento de sus propósitos fundamentales de promover la cooperación interregional y establecer un sistema permanente de consulta y coordinación para el fortalecimiento de la acción conjunta latinoamericana en el ámbito internacional. La flexibilidad institucional y la capacidad del SELA para responder con entereza a los nuevos desafíos que han confrontado los países de la región, ponen de manifiesto que los objetivos para los cuales ha sido creado siguen siendo válidos y conservan, por lo tanto, su vigencia. (...)

La deuda externa se ha convertido en uno de los más graves obstáculos al desarrollo regional. El alto costo de su servicio y la pérdida de acceso a los mercados internacionales de capital han transformado a América Latina y el Caribe en una región exportadora neta de recursos financieros. Esta es una situación insostenible, pues de mantenerse prevalecerán las condiciones recesivas y continuarán precarias las posibilidades de recuperación de nuestras economías. La deuda externa no puede ser pagada sin desarrollo económico sostenido.

4 Son innegables los esfuerzos que han hecho los países de la región para hacer frente a sus dificultades económicas. Se han registrado avances importantes en el plano de la concertación política y de la coordinación latinoamericana en relación con el endeudamiento externo, pero no se vislumbran aún soluciones duraderas y satisfactorias en este campo. **Reiteramos** la necesidad de que los gobiernos de los países acreedores, los organismos financieros multilaterales y la banca privada internacional asuman la responsabilidad que les corresponde. La deuda externa ha dejado de ser un asunto referido exclusivamente al pago de su servicio y se expresa como un problema eminentemente político y de asignación de recursos para el desarrollo.

5 Las políticas de ajuste propuestas por los organismos financieros internacionales a numerosos de nuestros países han resultado inadecuadas y han conducido a la recesión, al desempleo y han limitado la capacidad de crecimiento de la región. Esas políticas atentan contra la estabilidad social y pueden constituirse en una amenaza para las instituciones democráticas. Los criterios de condicionalidad aplicados por el FMI son inadecuados y sus limitaciones se han puesto de manifiesto en las continuas interrupciones de los acuerdos suscritos con ese organismo. En cuanto al Banco Mundial, su contribución a las necesidades financieras de los países latinoamericanos ha sido marginal, sus préstamos a la región se mantienen a niveles similares a los alcanzados en los años anteriores a la crisis y se han generalizado sus inaceptables prácticas de graduación. En la situación presente resulta igualmente inaceptable la tendencia que se percibe de sumar a la condicionalidad de corto plazo del FMI, criterios de condicionalidad de largo plazo del Banco Mundial.

6 La solución del problema de la deuda externa requiere un tratamiento integral, por lo cual **insistimos** en la necesidad de un diálogo político entre los países deudores de la región y los países acreedores, destinado a la búsqueda de alternativas viables y duraderas que preserven los intereses de la región y aseguren sus aspiraciones de desarrollo económico, tomando en cuenta, entre otras consideraciones: la necesidad de revertir el flujo de recursos hacia el exterior y de obtener nuevos aportes financieros; la flexibilización de la condicionalidad en los organismos financieros internacionales, a fin de que promuevan un ajuste positivo y simétrico; tasas de interés bajas y estables; y, el establecimiento de un límite a los pagos en función de los ingresos por exportaciones que sea compatible con las necesidades de desarrollo y los requerimientos económicos y sociales de cada país.

7 Manifestamos nuestra preocupación por el persistente proteccionismo de los países industrializados que afecta el acceso de las exportaciones de América Latina y el Caribe a sus mercados. El recurso cada vez más frecuente al bilateralismo en la conducción de las relaciones comerciales internacionales, el incumplimiento de los compromisos de no adoptar nuevas medidas restrictivas y de desmantelamiento de las ya vigentes y las políticas dirigidas a distorsionar el

trato preferencial y diferenciado acordado en favor de los países en desarrollo, son prácticas de los países industrializados que están en violación de los compromisos que han sido negociados multilateralmente.

8 Decidimos, en consecuencia, considerar las acciones que América Latina y el Caribe deben adoptar para contrarrestar las medidas proteccionistas y discriminatorias de los países industrializados que afectan las exportaciones latinoamericanas, incluyendo acciones en contra de los países que apliquen tales medidas, en el marco de los compromisos multilaterales vigentes.

9 Nos manifestamos preocupados ante los posibles objetivos, características y modalidades de la propuesta ronda de negociaciones comerciales multilaterales en el GATT (Acuerdo General de Aranceles y Comercio). Consideramos que son prioritarias la puesta en marcha de la Declaración Ministerial de 1982, la no adopción de nuevas medidas restrictivas ('standstill'), el desmantelamiento de las existentes ('rollback'), la preservación y el mejoramiento del tratamiento especial y diferenciado para los países en desarrollo, y la ampliación del acceso a los mercados de los países industrializados de productos de interés, como los agrícolas y los textiles, para los países de América Latina y el Caribe. **Denunciamos** el incumplimiento sistemático por parte de los países industrializados de compromisos y obligaciones acordados multilateralmente. Nos preocupa también la iniciativa de incluir en la agenda de esas negociaciones temas que no están dentro de la competencia del Acuerdo General, tales como servicios, inversiones y propiedad intelectual. Esta actitud se fundamenta en las necesidades de desarrollo de nuestros países y en las implicaciones económicas, políticas, jurídicas que tendría la aplicación de principios básicos del GATT, tales como la cláusula de la nación más favorecida y el trato nacional, a esas áreas. Es importante que los países de la región amplíen y profundicen su conocimiento sobre esos temas antes de pronunciarse sobre si procede y es deseable alguna acción multilateral a nivel internacional.

10 Reafirmamos nuestro compromiso para perfeccionar la cooperación horizontal y aumentar el comercio intrarregional, dentro de los alineamientos contenidos en el Plan de Acción de Quito, mediante medidas como la sustitución y desvío de importaciones efectuadas de terceros países hacia proveedores regionales, la eliminación de barreras no arancelarias, y el perfeccionamiento de los mecanismos de crédito y pagos. En este contexto, apoyamos los esfuerzos realizados por ALADI para llevar a cabo la primera ronda regional de negociaciones comerciales y adoptar acuerdos en estos campos.

11 Rechazamos la aplicación de medidas económicas coercitivas, como la aplicación del embargo y del bloqueo económico, la congelación de fondos, la suspensión de préstamos y créditos, y el entorpecimiento y boicot a la obtención de financiamiento internacional, adoptadas por algunos países desarrollados, con fines políticos, contra países de nuestra región, así como el uso de la fuerza en las relaciones internacionales y la intervención extranjera en los asuntos internos de nuestros Estados. En ese sentido, reafirmamos el derecho soberano de nuestros pueblos a escoger en el ejercicio efectivo de la democracia su sistema económico, social y político, en un ambiente exento de amenazas y agresiones externas.

14 Dadas la intensidad y persistencia de la actual crisis y el contorno económico externo cada vez más hostil que enfrentan los países de la región, **estamos profundamente convencidos** de la necesidad de incrementar la cooperación e integración regional, así como redoblar nuestros esfuerzos para fortalecer el sistema económico regional, como bases fundamentales para mejorar la calidad de vida de nuestros pueblos y como medios para alcanzar el establecimiento del nuevo orden económico internacional. En este contexto, reafirmamos el papel central del SELA en este proceso.

15 Destacamos, en particular, los criterios centrales que surgen del debate en torno a los objetivos básicos de la acción regional en lo inmediato y que se deben dirigir a:

- Recuperar la dinámica de desarrollo, para superar el estancamiento y reanudar el crecimiento de la región.
- Restaurar cuanto antes los niveles de comercio intrarregional alcanzados entre 1979 y 1981 para, sobre esa base ampliarlo y diversificarlo.
- Revertir la descapitalización de América Latina provocada por el deterioro del intercambio, la deuda, la salida de capitales y la insuficiencia de financiamiento externo.

En relación al ámbito directo de actividad del SELA, reiteramos que sus dos grandes vertientes la de cooperación y la de consulta y coordinación, mantienen su plena validez y necesitan ser profundizadas. (...)